

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Adéla Barcalová

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Spisovatel Viki Shock v kontextu české literární kultury po roce 1989

Bakalářská práce

2024

Adéla Barcalová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra literární kultury a slavistiky

**Spisovatel Viki Shock v kontextu české literární kultury
po roce 1989**

Bakalářská práce

Autor: **Adéla Barcalová**
Historicko-literární studia

Vedoucí práce: **PhDr. Antonín Kudláč, Ph.D.**

Pardubice 2024

V Pardubicích dne 20. března 2024

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická
Akademický rok 2023/2024

1. ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Adéla Barcalová**

Osobní číslo: **H20176**

Studijní program: **B0288A090002 Historicko-literární studia**

Téma práce: **Spisovatel Viki Shock v kontextu české literární kultury po roce 1989**

Zadávající katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Zásady pro vypracování

Viktor Pípal (nar. 1975) působí pod pseudonymem Viki Shock od devadesátých let 20. století v české kultuře coby mnohostranný umělec, nejen prozaik a básník, ale rovněž jako hudebník, výtvarník, nakladatel a publicista. Bakalářská práce shrne a zhodnotí jeho literární tvorbu, zařadí ji do uměleckých proudů, k jejichž tradicím se Shock mnohdy záměrně hlásí, a také případně prozkoumá mediální (kritický) ohlas jeho textů. Základní metodou výzkumu bude naratologická analýza nejvýznamnějších autorových děl, vedle ní se ještě nabízí tzv. oral history (interview se spisovatelem).

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Jazyk: čeština

Seznam doporučené literatury: FIALOVÁ, Alena, kolektiv autorů. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Academia, 2014. 1. vydání. 860 s. ISBN: 978-80-200-2410-7.

HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. *V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v intepretacích*. 1. vydání. Academia, 2008. 740 s. ISBN 978-80-200-1630-0.

MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. 1. vydání. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. 1. vydání. 241 s. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána).

Viki Shock (online), dostupné z: <http://vikishock.blogspot.com/>

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Antonín Kudláč, Ph.D.**

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. března 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2024**

---

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.

děkan

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že práci s názvem Spisovatel Viki Shock v kontextu české literární kultury po roce 1989 jsem zpracovala samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu a veškeré literární prameny.

Byla jsem seznámena s tím, že na moji práci se vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména ze skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle §60 odst. I autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou, nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností, až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne:

Adéla Barcalová

Poděkování

Má poděkování náleží především PhDr. Antonínu Kudláči, Ph.D. za jeho vstřícnost, trpělivost a cenné rady, kterých se mi dostávalo během vedení mé bakalářské práce. Velký dík za dlouhodobou podporu a motivaci během celého mého studia náleží také mé rodině a blízkým přátelům.

Titulek

Spisovatel Viki Shock v kontextu české literární kultury po roce 1989

Anotace

Bakalářská práce shrne a zhodnotí literární tvorbu českého spisovatele Viktora Pípala (narozen 1975), jenž na literárním poli působí pod pseudonymem Viki Shock od 90. let 20. století. V české kultuře, co do působnosti, účinkuje nejen jako mnohostranný umělec, prozaik a básník, ale rovněž jako hudebník, výtvarník, nakladatel a publicista. Cílem této bakalářské práce je zařadit jeho literární tvorbu do uměleckých proudů a prozkoumat kritický ohlas jeho textů. Základní metoda výzkumu bude spočívat v naratologické analýze jeho nejvýznamnějších děl.

Klíčová slova:

Viki Shock; současná česká literatura; avantgarda; surrealismus; postmodernismus; recenze;

Title

The writer Viki Shock in the context of Czech literary culture after 1989

Annotation

The bachelor's thesis summarizes and evaluates the literary work of the Czech writer Viktor Pípal (born 1975), who has been active in the literary field under the pseudonym Viki Shock since the 1990 s. In Czech culture, he acts not only as a versatile artist, novelist and poet, but also as a musician, artist, publisher and publicist. The aim of this bachelor's thesis is to classify his literary work in artistic currents and to examine the critical reception of his texts. The basic research method will consist in the narratological analysis of his most important works.

Keywords:

Viki Shock; the contemporary Czech literature; the avant-garde; the surrealism; the postmodernism; the reviews

Obsah

1.	Úvod.....	1
2.	Současná česká literatura	4
3.	Spisovatel Viki Shock a specifika jeho tvorby	12
4.	Naratologická analýza jeho nejvýznamnějších děl	21
4.1.	Zahradníkův rok na hřbitově	21
4.1.1.	Prostředí	21
4.1.2.	Postavy	24
4.1.3.	Vypravěč.....	29
4.1.4.	Struktura, kompozice knihy	30
4.1.5.	Autobiografické rysy.....	34
4.2.	Sněhurka, jakou svět neviděl!	35
4.2.1.	Struktura knihy a prostředí.....	35
4.2.2.	Postavy	36
4.2.3.	Vypravěč	43
4.2.4.	Kompozice	44
4.3.	Poddůstojníky.....	45
4.4.	Dvacet deka něžností.....	48
5.	Literární směry, ke kterým si Viki Shock často veřejně hlásí	52
5.1.	Avantgarda	52
5.2.	Surrealismus (nadrealismus)	54
5.3.	Postmodernismus	55
6.	Kritická recepcce jeho nejvýznamnějších děl	57
7.	Závěr.....	61
8.	Summary	63
9.	Seznam použité literatury	65

1 Úvod

Cílem mé práce je zařazení tvorby Vikiho Shocka do literárních směrů. Na následujících řádcích bude řeč o literární osobnosti, občanským jménem Viktoru Pípalovi. Ve společnosti je však více znám pod pseudonymem Viki Shock, pod kterým také píše. Pod tímto pseudonymem však nepíše od samého začátku svého působení. V počátcích své literární dráhy psal pod pseudonymem Viktor Grič, který ale z jistých důvodů časem zcela zanikl. Podrobněji ve své bakalářské práci popíšu i to, jak se od původního pseudonymu Viktor Grič dostal až k tomu současnému.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala proto, že bych chtěla čtenářům ukázat, že témata, o kterých Viki Shock ve svých dílech píše, jsou běžnou součástí života každého z nás. Jsou to témata týkající se sexu, erotiky, rozmnožování a vylučování.

Mým cílem je zařadit jeho osobnost do kontextu české literární kultury po roce 1989 a popsat, v čem je jeho dílo specifické. Není ani zdaleka jen literární osobností, ale jeho činnost zasahuje do celé řady uměleckých odvětví. Ve svém volném času se věnuje také kreslení a karikaturám, což jeho literární dráhu skvěle doplňuje, neboť své vlastní kresby a karikatury hojně promítá do svých děl. Působil také jako amatérský herec, díky čemuž měl možnost si zahrát v několika amatérských filmech. Rovněž působil jako amatérský zpěvák v kapele s názvem Ironickej mozek.

Ve své bakalářské práci se budu podrobně věnovat především osobnosti Vikiho Shocka a jeho tvorbě, jak už je patrné z názvu mé bakalářské práce. Ostatní odvětví, kterým se ve svém volném čase též věnuje, popíšu jen stručně. Klíčovým tématem bude nastínění jeho literární dráhy od samých začátků až do současnosti. Nebude zde pochopitelně chybět seznámení se s jeho samotným prozaickým a poetickým dílem jako takovým, ani se samotným autorem a literárním obdobím, do kterého je jeho tvorba řazena.

Moje bakalářská práce je členěna do 6 kapitol. V obsahu je podrobně popsáno, o čem bude každá jednotlivá kapitola pojednávat, včetně rozpětí stran každé kapitoly. Při práci budu čerpat nejen z pramenů, které zahrnují veškerou napsanou beletrii Vikiho Shocka, ale pochopitelně i z odborné literatury, o kterou se budu opírat. Odborná literatura, tedy taková, která byla o autorovi a období doposud napsána. V neposlední řadě budu čerpat z vhodných odborných internetových zdrojů a v poslední kapitole mé bakalářské práce budu vycházet z veškerých potřebných načtených recenzí, které byly

doposud o autorovi a jeho tvorbě napsány.

Získané poznatky z beletrie a odborné literatury, v rámci mé bakalářské práce vhodně využiji a aplikuji pro dosažení mého vytyčeného zdárného cíle, ke kterému dojdou.

Pár výchozích řádků se zabývalo strukturou a cíli mé bakalářské práce. Nyní ale přejdu k ještě podrobnějšímu popisu. Ve druhé kapitole začnu tím, že nejprve blíže představím samotný pojem Současná česká literatura, do které je tvorba Vikiho Shocka řazena. Tento pojem se totiž na první pohled může jevit jako poněkud snadno pochopitelný, ovšem opak je pravdou. Vysvětlím, čím je vymezen a co představuje jeho startovní milník, od kterého se datuje. Popíšu, jakými klíčovými událostmi je ohraničen, co přesně tímto termínem rozumíme a čím se vyznačuje.

Ve třetí kapitole již plynule přejdu k samotné osobnosti Viktora Pípala alias Vikiho Shocka. Představím jeho osobnost jako takovou, popíšu, čemu všemu se věnuje, nastíním jeho životopis a počátky jeho literární dráhy. Podrobněji představím a zrekapituluji posledních 25 let jeho tvorby až do současnosti. Tato kapitola bude věnována též vzestupu literární činnosti po roce 1989, s čímž se automaticky pojí i rozvoj samotného knižního trhu, který se v této době dostává do popředí. Došlo ke vzniku celé řady nových nakladatelství, která bezmála atakovala pětitisícovku. Nebude zde chybět ani situace, kdy upadá zájem o literární časopisy a literární noviny. V následující části této kapitoly popíšu specifika a hlavní znaky jeho tvorby.

Dále se zaměřím na otázky ohledně pseudonymu a tvorby Vikiho Shocka, které jsem si pro něj připravila a prostřednictvím e-mailové komunikace přímo s Vikim Shockem, mi byly zodpovězeny. Tyto poznatky vhodně využiji na příslušném místě s přiloženým odkazem na otázky a odpovědi.

Je mi velkou ctí, že Viki Shock pro potřeby mé bakalářské práce souhlasil se vzájemnou e-mailovou komunikací, díky čemuž jsem s ním mohla navázat kontakt a dozvědět se tak vše, co mě ohledně jeho dosavadní tvorby zajímá. Především pak to, co mi pomůže při psaní bakalářské práce. Odpovědi na mnou vytvořené otázky vhodně využiji v žádoucích pasážích mé bakalářské práce, jež mě napomohou dojít k potřebným východiskům a cílům.

Další kapitola mé bakalářské práce bude zaměřena na rozbor a analýzu jeho nejvýznamnějších děl. Pro naratologický rozbor jsem zvolila dohromady čtyři díla, dvě prozaická a dvě poetická. Jako první budu rozebírat jeho prózu z prostřední hřbitova Zahradníkův rok na hřbitově, která mu vyšla nákladem nakladatelství Clinamen.

Poté bude předmětem mého rozboru próza „Sněhurka, jakou svět neviděl!“: tucet

mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých“, která také vyšla nákladem nakladatelství Clinamen. Třetí bude rozbor poezie Poddůstojníky, která opět vyšla nákladem nakladatelství Clinamen, a poslední poetická kniha Dvacet deka něžností, se kterou Viki Shock v roce 1997 vstoupil do literatury.

Popíšu zde také literární proudy, ke kterým se Viki Shock často veřejně hlásí. Na závěr mé bakalářské práce se zaměřím na kritickou recepci jeho nejvýznamnějších děl. Tato recepce bude vycházet z načtených recenzí, které byly o jeho díle doposud napsány. Na jejich základě je mým cílem prozkoumat a popsat, jak jeho dosavadní dílo vnímají ostatní literární kritici a ostatní literární kritičky. Co se metodologie týče, základní metoda výzkumu bude spočívat primárně v aplikování poznatků o naratologii na jeho mnou vybraná díla, vedení e-mailové korespondence s Vikim Shockem a prozkoumání kritického ohlasu jeho děl.

2 Současná česká literatura

Osobnost, která, jak už jednou zaznělo výše, není ani zdaleka jen literární osobností a která je předmětem mé bakalářské práce, Viktor Pípal alias Viki Shock, řadíme mezi představitele současné české literatury. Současná česká literatura zahrnuje tvorbu veškerých žijících autorů.

Počátek jejího vzniku vymezujeme rokem 1989, který je v rámci literatury významným mezníkem. Řadíme do ní veškerou literaturu, která vznikala, byla vydávána, a která i nadále funguje po pádu komunismu v listopadu 1989. Převrat v listopadu 1989 byl totiž zlomovým okamžikem ve všech směrech a odvětvích, nejen v oblasti literatury. Zásadní vliv měl také na podobu umělecké literatury. Konkrétně pád komunismu v listopadu roku 1989 s sebou přinesl řadu významných politických a rovněž i kulturních změn. Tyto změny se projeví nejen v Československu, ale i v celé Evropě.

Bezprostředně poté došlo k okamžiku obratu a spolu s ním rovněž i k pádu komunismu, který až do této doby řídil tehdejší kulturu a společnost. Komunismus před tím nastolil přísná pravidla, kterými se musela řídit celá tehdejší společnost a kultura po dobu více než 40 let. Projevilo se to devastujícími dopady na samotnou literaturu.

Současná česká literatura nám otevřela nové možnosti. To znamená, že radikálně změnila podobu české literatury ve smyslu toho, o čem se mohlo neomezeně a veřejně psát. Vymyká se dosavadním zvyklostem, tradicím a tomu, co bylo v české literatuře doposud již natolik zaběhnuté a běžné. Široká veřejnost a pochopitelně i literární trh tuto změnu uvítal s velkým nadšením. Na otázku, zda podle Vikiho Shocka lidé čtou současnou českou literaturu, sám Viki Shock odpovídá: „Myslím, že určitě. Současná česká literatura je sice široký pojem, ale stejně široká je i čtenářská obec. A každý čtenář si najde nějakého svého autora či naopak.“¹

Nejen že zavládla větší upřímnost mezi lidmi, ale také mezi samotnými autory, kteří všechny tyto aspekty hojně promítali do své tvorby. Utužila mezilidské vztahy a lidské jednání a uvažování.²

Tehdejší široká veřejnost se vyznačovala neutuchajícím zájmem, aby hojně vycházela díla dříve zakázaných autorů. Současně s tím docházelo k potřebě nakladatelů

---

¹ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023.* (archiv autorky).

² HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. *V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích.* [1. vyd.]. Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0, s. 14.

a rovněž i literárních kritiků, alespoň se pokusit popsat onu zakázanou literaturu. Avšak veškeré vynaložené úsilí o její zmapování však nebylo tak jednoduché, jak se zpočátku očekávalo. V každém případě je ovšem nutné mít vždy zcela na paměti, že není ani zdaleka tak snadno pochopitelným pojmem, jak by se na první pohled mohlo zdát. Samotný pojem současná česká literatura je daleko složitější a komplexnější a je ohraničen celou řadou klíčových událostí, které v žádném případě nesmíme opomíjet a musíme je za každé situace brát plně na zřetel.³

Je potřeba vzít v potaz jisté, a bezpochyby nepopiratelné faktory, díky nimž ji takto můžeme označit. Je potřeba proniknout do spektra určitých skutečností, abychom měli kompletní mozaiku jejího popisu a mohli ji takto s jistotou označit. Veškeré tyto skutečnosti blíže popíšu níže.

Tímto termínem Současná česká literatura rozumíme období, v jehož činnosti nehrají žádnou roli politické faktory, které se podílí na jejím vzniku. Hlavní, klíčovou složku v ní hraje estetická funkce, která je zde zároveň i funkcí řídicí a ovládá zde všechny ostatní funkce.⁴

Tři hlavní literární proudy byly až do této doby rozdělené každý zvlášť a vystupovaly každý sám za sebe. Jedná se o literární proudy: oficiální, a pak dva nezávislé proudy, a to exilový, který se rozvíjel už od konce 40. let 20. století, a v neposlední řadě samizdatový.⁵

V tom posledním, samizdatovém proudu se zvlášť výrazně promítaly podmínky normalizačního období. Obsadit všechny tři oblasti těchto sloučených proudů dokázalo jen pomálu výrazných osobností, jako např. Bohumil Hrabal, Jaroslav Seifert, Oldřich Mikulášek a Jan Skácel.

Největší érou byla 90. léta těsně po pádu komunismu v roce 1989, pak už literatura zase směřovala trochu jiným směrem. Po listopadu 1989 se v literatuře začíná objevovat i určitá kritičnost. Počet nově vydávaných titulů na knižním trhu se v průběhu poslední dekády 20. století stále zvyšoval a zvyšoval, a v její závěrečné, konečné fázi se vyšplhal dokonce až na dvojnásobek, než jich bylo na samém počátku poslední dekády 20. století. Nezbyvá mi než uznat, že ve srovnání s počátkem a koncem poslední dekády 20. století,

---

³ HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích. [1. vyd.]. Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0, s. 14.

⁴ Próza po roce 1989. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-07].

Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/zdroje/ceska-literatura-ve-strucnem-prehledu/proza-po-roce-1989/>

⁵ LEHÁR, Jan. STICH, Alexandr. JANÁČKOVÁ, Jaroslava a HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2, s. 851.

je to tedy rozdíl opravdu radikální.

Nabídka na knižním trhu byla velmi pestrá, ve velkém vycházela díla celé řady autorů všech věkových kategorií, všech generací a nejrůznějších žánrů. S pádem komunismu v listopadu 1989 a s uvolněním cenzury se mohlo zcela bez zábran psát opravdu už úplně o čemkoli. Autoři a autorky měli při svém psaní doslova neomezené a volné pásmo působnosti. Nyní si již už nemuseli bedlivě hlídat, zda náhodou nepíšou o něčem, co bylo až do této doby nežádoucí, ba přímo nepřijatelné, možná i společnost pobuřující? Není tedy vůbec divu, že tento dlouho očekávaný krok vpřed k těm nejlepším možnostem doslova zahýbal knižním trhem a rozpochyboval neomezenou tvorbu.⁶

Po 17. listopadu se projevila celá řada nejrůznějších změn. Vůbec nejradikálnější změnou, která dynamicky ovlivnila literární prostor i současně píšící autory, bylo zrušení vzájemného propojení třech komunikačních odvětví, která až doposud fungovala společně. Tato tři komunikační odvětví byla sehraná a vzájemně se doplňovala. První z nich představovala tvorba, která byla vydávána v oficiálních domácích nakladatelstvích. Druhé z nich pak sestávalo z nejrůznějších textů, které se k nám dostávaly prostřednictvím samizdatu a díky autorům vydávajících v exilu. Spolu s tím také opadlo striktní dodržování přísně stanovených pravidel v oblasti vydavatelské činnosti tehdejší doby.

Další změnu v českém literárním, a rovněž i kulturním světě po listopadu 1989 představuje jeho výrazná svoboda v rámci ustanovení nějakých pravidel, norem a pokynů. Zvláště pak tvůrci, kteří teprve začínají tvořit, už mnohdy ani nemají potřebu se usadit v pražském prostředí a prosadit se v centrálních institucích či nakladatelstvích. Naopak začínají sázet především na dlouhodobou týmovou spolupráci s okolním prostorem. Díky tomu došlo ke vzniku velmi různorodých skupin s nejrůznějšími programy a nejrůznější tematikou. Součástí toho je například i pořádání koncertů, výstav a divadelních představení.

Starý denní tisk byl obnoven a vznikl nový. Ovšem nejen to, také vydávání knih a časopisů, a hledání nových způsobů propagace literárních textů se stalo aktuálním. V důsledku toho pak proto opakovaně dochází k prolínání těchto forem.⁷

---

⁶ Česká próza po roce 2000. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-07].

Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-proza-po-roce-2000/>

⁷ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 13.

Celé období 90. a nultých let (nultými roky označujeme desítku roků, a to konkrétně od roku 2000 až do roku 2009), se v podstatě neslo v duchu neustálého, opakovaného a nikdy neutuchajícího hledání nových, neotřelých možností, jak a za jakých podmínek dále propagovat literaturu na knižním trhu.

Po pádu komunismu v roce 1989, kdy spolu s ním došlo k uvolnění cenzury a ukončení zákazu publikace literatury se záštitou „zakázaná“, byla její propagace vůbec nejdůležitější. V tuto chvíli se již mohlo psát zcela neomezeně a bez jakýchkoliv zábran v podstatě o čemkoli, čehož chtěla pochopitelně využít celá řada spisovatelů, jejichž repertoár témat byl až do té doby pod tímto vlivem značně omezený.

Funkci dominantního jevu v literatuře po listopadu roku 1989 plnil nástup tzv. autentické literatury, jejíž největší předností je nepochybně především její autenticita, která se automaticky pojí rovněž i s pravostí a hodnověrností. Autenticita je bezpochyby jedním z nejnápadnějších proudů polistopadové tvorby. Autentická literatura je založena na důvěře v autory. Cílem autentických autorů je vyjádřit svůj život pravdivě, bez příkras, iluzí a přestav. Popisují ho vždy zcela subjektivně a otevřeně.⁸

Po listopadu 1989 začíná do literatury pronikat i homosexuální tematika, která se však v současné české literatuře lehce objevila již dříve. Po roce 1989 knižní trh doslova zaplavily tisíce titulů nejrůznějšího druhu. Další téma, které se po listopadu 1989 stalo klíčovým pro samotné spisovatele, publicisty, ale rovněž i pro politiky, tkvělo v tom, že se poměrně výrazně začalo projevovat komplikované soužití Čechů a Němců na našem území, a především pak v jeho pohraničí.⁹

V literatuře se projevují sexuální témata a spolu s tím také problematika sexuálních praktik. Ukázalo se totiž, že právě prezentace sexuálních praktik a erotiky jako takové, jsou nejspolehlivějšími tématy, jak získat čtenáře. Právě začátek jejich tolerance ve společnosti přiřazujeme k dalším projevům polistopadových změn. V oblasti těchto témat se ovšem naplno odvážali hlavně autoři. Došlo také k emancipaci žen.

Autoři se ze změny v literatuře po roce 1989 pokouší vytěžit maximum a přemýšlí, jak do svých děl zařadit události po listopadu 1989. Někteří autoři ovšem měli pocit, že se po listopadu 1989 vlastně tolik nezměnilo a nerozuměli tomu, proč ostatní tuto změnu zpočátku tak řešili a prožívali, a proč kolem toho nastal takový boom. Nevnímali tuto změnu až tak převratně. Co se autorky týče, jako by se, při snaze popsat intimní zážitky,

---

⁸ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 108.

⁹ Tamtéž, s. 84.

zpočátku drželi poněkud zpátky, jinými slovy „na uzdě.“ Během devadesátých let se tedy i na našem území omezují témata související s ženskou emancipací a výrazně se začíná projevovat samostatný feminismus, a to v nejrůznějších podobách a formách.¹⁰ Od počátku roku 1993 se pak datuje vznik slovensko-českého feministického časopisu *Aspekt*, který od počátku tohoto roku začal pravidelně vycházet, a jeho úplně první vydané číslo ročníku 1995 se zabývá problematikou psaní žen.

Obliba roste také v oblasti bulváru a do popředí se dostává samotný trh, který se projevuje v plné síle. Smutný fakt, který se objevil na počátku 90. let je, že spolu s tím klesá i zájem o literární časopisy a literární noviny.

Ve společnosti se značně začal projevovat i výrazně nižší zájem o literární časopisy. Výrazný pokles zaznamenal i *Kmen*, který se přejmenoval na *Tvar*, a poté ještě z týdeníku na obtýdeník, a z něho pak v jeho konečné fázi ještě na obtýdeník *živé kultury*, který lze považovat za vůbec nejspolehlivější název.¹¹

Mezi nejznámější literární časopisy, o které upadá zájem, lze zmínit například *Tvar*, což je velice důležitý a velice významný literární časopis, který v původní podobě vycházel jako týdeník. Dále nesmíme zapomenout zmínit *Obrys-kmen*, který je od roku 2014 pouze v online podobě, a jeho předsedou se stal Karel Sýs. Dále *Časopis Akord*, který je příliš zaměřený na tradici. *Časopis Host*, který navazuje na několik různých tradic. Samizdatový časopis *Host do domu*, který založil Jiří Wolker, a byl zrušen po roce 1959. *Časopis Analog* s podtitulem časopis českých surrealistů.

Co se týče literárních novin, mezi nejznámější lze zařadit *Revolver revue*, což je od roku 1989 oficiální časopis.

Valná většina knih po roce 1989, které byly určeny ženám, v žádném případě neznamená rovnici, že ženská literatura rovná se červená knihovna. Může se to tak sice jevit, ale opak je pravdou, není tomu tak.¹²

Populární se také stává možnost, kdy mohou do této doby zakázaní autoři vydávat svá díla pod záštitou povolených spisovatelů. První polovina 90. let byla typická neutuchajícím přívalem nejrůznějších textů. Vzniklo také nejedno soukromé nakladatelství, jmenujme z nich mezi těmi úplně prvními a klíčovými *Atlantis*, se svým

---

¹⁰ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 84.

¹¹ *Tvar obtýdeník živé literatury*. [online]. [cit. 2024-01-20]. Dostupné z: [HTTPS://ITVAR.CZ/](https://itvar.cz/). MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 15.

¹² Tamtéž

kmenovým sídlem v Brně. Na českém knižním trhu byl zahájen také prodej knih, které byly vydány exilovými nakladatelstvími, která se k nám dostala ze zahraničí.¹³

O nakladatelství po roce 1989 tedy rozhodně není nouze, neboť k největšímu rozmachu nakladatelství dochází počínaje právě rokem 1989. Knižní trh je tedy doslova přesycen autory, nakladatelstvími a vydavatelstvími. Český knižní trh i po listopadu 1989 nabízí v poměrně bohatém množství i knihy, ve kterých se vyskytují témata spjatá s meziválečným obdobím.¹⁴ Objevují se také snahy o vydávání knih pod záštitou tehdejších samizdatových edicí a to především např. Česká expedice nebo vtáhnout k nám ze zahraničí nakladatelství Rozmluvy.¹⁵

Rapidní nárůst nakladatelství zapříčinil především fakt, že se proces vydání knihy stal populárním trendem, který závisel na technologicky velmi jednoduchém procesu. Nemůže nás tedy překvapit fakt, že český knižní trh obohacovalo každým rokem více a více knižních titulů, což nakonec v konečném důsledku vedlo k poměrně paradoxní situaci, že čtenářům komplikovalo orientaci v aktuální knižní tvorbě.

V roce 1971 zahájila činnost tři česká nakladatelství v zahraničí. Dvě z nich, Sixty–Eight Publishers, které bylo založeno v Torontu manželi Zdenou Salivarovou – Škvoreckou a Josefem Škvoreckým, a Index založený též v roce 1971 v Kolíně nad Rýnem Adolfem Müllerem a Bedřichem Utitzem, se během sedmdesátých a osmdesátých let stala hlavními středisky exilové literatury a vydávala i domácí zakázané autory.¹⁶

Sérii dosud jaksi zaniklých podniků ovšem kupodivu začíná doplňovat i celá řada obnovených firem, jako např.: Odeon nebo Český spisovatel, do roku 1993 se původně jmenoval Československý spisovatel. Za tím, že domácí knižní trh skvěle prosperuje, stojí kromě Mladé fronty nejvýrazněji hlavně nová, či znovu obnovená nakladatelství. Jmenujme např.: Argo, Atlantis, Host, Hynek, Paseka, Petrov, Torst, Triáda, Votobia či Ivo Železný. Ovšem i Mladá fronta byla stále velmi prosperující a měla na všem výrazný podíl.

Co se beletrie týče, ta na celkové knižní produkci po roce 2000 zaujímala okolo 20 %, avšak pozvolna docházelo k mírnému nárůstu. V první polovině 90. let tvořila

---

¹³ HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích. [1. vyd.]. Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0, s. 13.

¹⁴ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 96.

¹⁵ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. [1. vyd.]. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. [1. vyd.]. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána), s. 12.

¹⁶ LEHÁR, Jan. STICH, Alexandr. JANÁČKOVÁ, Jaroslava a HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2, s. 851.

beletrie neboli „krásná literatura“ až třetinu všech vydaných titulů. V roce 2001 byl knižní trh obohacen o zhruba 3000 nových nakladatelství a vydavatelství. Přesné číslo je 3136. Aktivních z nich, která vydala ročně aspoň jednu knihu, však byla pouze třetina, konkrétně 1196. V roce 2001 patřila mezi největší nakladatelství Ivo Železný a Moravská Bastei – neboli MOBA. Dále mezi mě řadíme také Harlequin, BB art, Euromedia Group – Knižní klub, Euromedia Group – Ikar, Baronet, Egmont ČR, Albatros, Fragment, Paseka, Academia, Alpress, Triton, Argo, Vyšehrad, Olympia a Votobia se sídlem v Olomouci. Mezi ta, která si naopak vybuodovala největší respekt, řadíme trilogii nakladatelství Atlantis, které bylo soukromé, Host a Petrov, jež sídlí v Brně.¹⁷

V roce 2001 vyšlo beletristických titulů 3426, co se týče dětských knih, těch v roce 2001 vyšlo 575 a na svém vrcholu pak byly v roce 2009, kdy jich bylo vydáno 4475, v průběhu sedmi let jejich celkový roční počet mírně rostl, a v roce 2008 se dostal na vůbec nejvyšší číslo 1385.¹⁸

Vzniklo odhadem okolo tří tisíc nových nakladatelství a vydavatelství, která se mezi sebou začala předhánět v počtu vydaných knih. Poměrně brzy pak také v důsledku tohoto všeho dochází k přeplnění zájmů čtenářů o do té doby nepřístupné knihy.¹⁹

Do roku 2010 pak vzrostl počet registrovaných nakladatelů na rekordní číslo, které bezmála atakovalo pětistícovku. Ano, bezmála, neboť přesné číslo je 4875. Pouze necelých sto z nich se ale dostalo na hranici čítající alespoň 30 a více vydaných knižních titulů ročně. Postupně se pak nakladatelství rozrostla ještě o firmy Tribun EU, Levné knihy/Československý spisovatel, XYZ a Mladá fronta.²⁰ Vydavatelé se rovněž pokoušeli vydávat své knihy pod titulem v této době zakázaných nakladatelství, kterým je např. Česká expedice.

Propagace literatury za účelem komerce představuje základní rysy české literatury tohoto období. Její propagace na knižním trhu byla totiž vždy velmi důležitá, a ani v této době tomu nebylo jinak. Nesmělo za žádných okolností docházet k tomu, že by byla propagace literatury na knižním trhu tzv. upozaděná. Tomu se muselo za každé situace

---

¹⁷ FIALOVÁ, Alena, kolektiv autorů. V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích. [1. vyd.]. Academia, 2014. ISBN: 978-80-200-2410-7, s. 14.

¹⁸ HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v intepretacích. [1. vyd.]. Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0, s. 14.

¹⁹ Česká próza po roce 2000. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-proza-po-roce-2000/>

²⁰ FIALOVÁ, Alena, kolektiv autorů. V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích. [1. vyd.]. Academia, 2014. ISBN: 978-80-200-2410-7, s. 14

předcházet. Bylo nemyslitelné a nepřipustné, aby k tomu vůbec došlo. Poslední dekáda 20. století se nesla ve znamení otevřenosti. Spolu s tím opadly zábrany v omezenosti témat, o kterých se mohlo psát. Jednodušeji řečeno skoncovala absence určitých témat.²¹

Ne každý autor byl ovšem hned tak otevřený, jako právě Viki Shock, jenž je typ osobnosti, která se nebojí psát o vážných tématech otevřeně, v čemž mimo jiné spočívá hlavní projev jeho osobnosti.

---

²¹ Česká próza po roce 2000. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-proza-po-roce-2000/>

3 Viktor Pípal alias Viki Shock

Mým cílem v této kapitole je, představit osobnost Vikiho Shocka, a především specifičnost jeho tvorby, což rozhodně není vůbec jednoduchý úkol. Detailněji popíšu, v čem tkví specifičnost jeho osobnosti a tvorby.

Viki Shock, občanským jménem Viktor Pípal, se narodil 8. dubna 1975 v Praze.²² Píše pod pseudonymem Viki Shock.²³ Co se týče zrodu jeho dnešního pseudonymu, sám říká: „Básně a povídky jsem psal už od dětství, ovšem to jsem ještě žádný pseudonym neměl a tyto výplody jsem dával číst jen členům rodiny a kamarádům ze základní školy. První pseudonym jsem si zvolil asi v sedmnácti, a sice Viktor Grič. Dokonce jsem pod ním publikoval i sbírku lyriky Milování s múzou. To bylo v roce 1993, vydal jsem si to sám, rozdával jsem to kamarádům a známým.“²⁴

Poté ovšem někdo kdesi v hospodě jeho pseudonym tvrdě zkritizoval, že tento pseudonym již vyšel z módy. Bezprostředně poté proto okamžitě zahájil četbu undergroundových básníků a beatníků. Začal se zajímat také o četbu avantgardy. Poté co koncem roku 1993 shlédl v televizi dokument o beatnickém básníku Allenu Ginsbergovi, byla to jasná příčina konce pseudonymu Viktora Griče. Jeho konci navíc ještě více napomohlo, když mu jeho kamarád řekl, že se s jedním Viktorem Gričem romské rasy zná. Krátce po shlédnutí filmu o Ginsbergovi se tedy zrodil nový pseudonym Viki Shock. Viki proto, že je to zdvojnásobení jeho křestního jména a Shock proto, že to muselo být něco výrazného a jednoduše zapamatovatelného. Přeložíme-li si to do češtiny, jedná se vlastně o úlek, neboť pod vlivem právě četby beatníků, dadaistů, surrealistů, oberiutů, patafyziků, frenetiků a prokletých básníků, které tehdy hltal, se začal vymezovat daleko výrazněji než v předchozích letech. To mohlo ostatní v hodně nadneseném významu lehce šokovat. V roce 1994 již pod jeho novým pseudonymem vyšly jeho první sbírky *Free porno* a *Demence* v malonákladu pro kamarády.²⁵

Viki Shock je známý především jako básník písíci pod pseudonymem Viki Shock,

---

²² Tvar obtýdeník Živé literatury. PÍPAL, Viktor. Sepulkrální umění, pamětihodnosti a záhady hřbitova Bubeneč (I). [online]. [cit. 2024–02–07]. Dostupné z: <https://itvar.cz/sepulkralni-umeni-pametihodnosti-a-zahady-hrbitova-bubenec-i>

²² SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 124-125.

²³ Tamtéž, s. 124-125.

²⁴ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023*. (archiv autorky).

²⁵ Tamtéž

jak už jednou zaznělo výše. Svou činností zasahuje do více uměleckých období. Kromě poezie píše také povídky, a jako herec-amatér si zahrál i v několika amatérských filmech. Účinkoval také jako zpěvák a textař v kapele. Věnuje se také koláží, v rámci toho se uskutečnila i samotná výstava jeho děl.²⁶

Jedná se o básníka, prozaika, výtvarného umělce a publicistu. V současnosti pracuje jako živnostník a bydlí v Praze. K tomu, aby udržoval své živnostenské podnikání, v současnosti potřebuje pouze počítač a jeho potřebné znalosti. Dříve se věnoval i hudbě. Vystřídal celou řadu zaměstnání a prošel celou řadou vzdělávacích institucí.

Představme si ho také jako kolážistu a kreslíře, neboť v oblasti výtvarné tvorby se věnuje především těmto dvěma činnostem. K tomu bych opět velmi ráda využila ochotu Vikiho, který mi na mou položenou otázku: „Ve volném čase se věnujete také kreslení, koláží, karikaturám a hudbě. Promítají se tyto aktivity nějak výrazněji do Vaší literární tvorby?“, opět ochotně odpověděl, a dovoluji mi, abych ho přímo citovala: „Co se týká hudby, pokud se nejedná o instrumentálky, tak součástí mých „hudebních“ projevů jsou texty, takže ano, tam se to promítá a spojuje dohromady. O hudebních projektech, na nichž jsem participoval, jsem pak psal a myslím si, že některé texty typu historie kapely jsou vlastně mnohem lepší než sama hudba, kterou jsem produkoval. U koláží je to tak, že do nich často vkládám texty, takže opět to spolu souvisí. Stejně tak i kresby často doplňuji textem. A samozřejmě několik mých knih doprovází mé koláže nebo kresby. Navíc jsem používal k tvorbě básnických, ale i několika prozaických textů stříhovou metodu, kterou používali už dadaisté a po nich část beatníků, hlavně William Burroughs a Brion Gysin, takže tam vlastně dochází ke koláži slov, z nichž pak vznikne definitivní text. Prostě to nijak zásadně neodděluji, pořád jsem jen jeden člověk, jehož tvorba má více způsobů.“²⁷

Jedná se také o příležitostného herce a amatérského hudebníka, čemuž se ve svém volném čase též věnuje. Co se týče jeho dráhy příležitostného herce, tak započala v roce 2011 a pokračovala pak ještě v roce 2013, kdy měl Viki Shock čest hrát hlavní role dohromady ve čtyřech filmech Jana Nejedlého. Jan Nejedlý byl jeho kolega a velmi dobře

---

²⁶ Ústav pro českou literaturu. iLiteratura.cz. MISAŘ, Aleš. Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově. [online]. [cit. 2024-02-09]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/34495-shock-viki-zahradnikuv-rok-na-hrbitove>

²⁷ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023.* (archiv autorky).

se s ním znal, neboť spolu působili v hudební skupině Sto mrtvých miminek v jedné popelnici.²⁸

Co se týče jeho dráhy amatérského hudebníka, stěžejními roky, ve kterých byl v této oblasti aktivní, jsou 1993-1996, a poté ještě roky 2002-2004. V těchto letech zastával funkci zpěváka ve skupině Ironickej mozek. Zpěv nebyl však jeho jediným přínosem pro tuto skupinu. Psal pro ni také texty. V současné době se věnuje novým hudebníkem projektům: Vyšinutá Mašinka, Praotec Mazlofónan, Půlnoční Rapsódie a Bezruký pianista Arpád.²⁹

Rozhodně nesmím v žádném případě zapomenout zmínit i fakt, že se poměrně aktivně věnuje také filmu a publicistice, která mu též přináší radost a potěšení do jeho života, a vyplňuje jeho velmi nabitý volný čas, se kterým se setkává každým dnem. Jak můžeme po bližším seznámení s ním vidět, spektrum jeho zálib a zájmů je skutečně pestré. Navíc nemůžeme mít absolutně žádnou pochybnost o tom, že se jedná o skutečně kreativní a tvůrčí činnosti. Jeho osobnost je tvůrčí kreativitou charakteristická. V žádném případě se u něho nedá hovořit o jednotvárnosti jeho koníčků a o už vůbec ne o jednotvárnosti jeho psaní. Oboje je totiž nejrůznějšího charakteru. Píše poezii i prózu, svá díla píše na avantgardní a experimentální vlně. Jeho knihy byly přeloženy do celé řady jazyků, od angličtiny, přes němčinu, italštinu, francouzštinu, španělštinu, maďarštinu, bulharštinu až po srbskou chorvatštinu.³⁰

Na základě jeho přečtených pramenů vnímám, že se inspiroval celou řadou uměleckých směrů: dadaismem, surrealismem i absurdní literaturou.

Stejně jako velká část našich předních českých spisovatelů, ani on nevystudoval přímo literární ani jinou školu, která by s tímto oborem souvisela, byť jen úzce.

Vystudoval technicko-strojní střední školu, kterou úspěšně ukončil v roce 1995. Od roku 2015 do roku 2020 pak navštěvoval školu, které se říkalo pětiletka. Zde vystudoval obor se zaměřením na husitskou teologii a nacházela se na Karlově Univerzitě. Po vystudování se však vydal zcela jiným směrem, ve kterém se našel. Následně se uplatnil jako mechanik, sanitář a knihovník, což bylo vůbec prvním příbuzným oborem k jeho současnému působení. Vyzkoušel si i práci vrátného a asistenta

---

²⁸ Tvar obtýdeník živé literatury. SHOCK, Viki. Medailon autora. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://itvar.cz/lide/viki-shock>

²⁹ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 124-125.

³⁰ Tvar obtýdeník živé literatury. SHOCK, Viki. Medailon autora. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://itvar.cz/lide/viki-shock>

produkce v České televizi, korektora a příležitostného copywritera. V současné době žije v Praze.³¹

Ted' trochu retrospektiva a návrat o několik let zpátky. V letech 1997-2004 psal ve svém vlastním samizdatovém nakladatelství THC Review, které si sám založil. Oficiálně knižně vydal celou řadu poezií a tři prózy. Konkrétně o jeho tvorbě níže. Jeho vizí a touhou bylo, posouvat se dál, rozvíjet se, zkrátka neustále růst a nezůstat stát na jednom místě. Snažil se své texty různorodě obměňovat. Chtěl si pochopitelně získat přízeň svých čtenářů a nechtěl, aby na ně jeho texty působily tak, že jsou všechny psané na stejnou notu. Vytvořil si proto po jeho všemožných literárních pokusech postupem času svůj vlastní, neotřelý a specifický styl psaní, díky němuž je jednoznačně rozpoznatelný. K literárnímu působení, kterému se v současnosti ve volném čase profesionálně věnuje, se ale postupem času dostal úplně jinou cestou.³²

Myslela jsem si, že Viki Shock se sám považuje za společensky angažovaného autora, ovšem byla jsem uvedena v omyl, neboť sám Viki Shock říká: „Jak jste na to přišla? To jste někde četla? Já se opravdu nepovažuji za angažovaného autora. Možná na konci minulého století, maximálně na začátku milénia jsem tak mohl být vnímán v souvislosti s propagací marihuany, kterou jsem tehdy hojně užíval (tuším v Lidových novinách mě novinář Ševela označil za „apoštola zhulené poezie). Ale to nemělo nic společného s politikou a angažováním, jak to vidíme v současné době. Po vzoru beatníků a bohémů jsem s přáteli navštěvoval kluby, hospody a festivaly, kde jsme kouřili trávu, hašiš apod., a pod jejich vlivem jsme psali poezii, kterou jsem potom vydával ve svém nakladatelství THC Review. A tím, že o nás psal Jan Nejedlý do Nových knih a později jiní redaktoři do jiných časopisů, se to celé trochu nafouklo a zpopularizovalo.“³³

Počátečním problémem ve Vikiho literární dráze bylo, že se Vikimu vydavatel pro jeho knihy sháněl velmi těžce. Vynaložil skutečně veliké úsilí a hledal doslova, kde se dalo, ale kýžený efekt se bohužel stále nedostavoval, což ho v klidu pochopitelně rozhodně nenechávalo. Ušel skutečně dlouhou cestu, než vydavatelství začala jeho díla

---

³¹ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 124-125.

³² Větrné mlýny. VIKI SHOCK. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.vetrnemlyny.cz/viki-shock/a297>

³³ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Aděly Barcalové ze dne 28. 7. 2023*. (archiv autorky).

přijímat, neboť celá řada nakladatelství vnímala jeho tvorbu poněkud nešťastně a jako neschůdnou.

Čas od času ho přepadaly myšlenky se psaním jednou pro vždy skoncovat. Důvodem tohoto rozhodnutí, které mu v hlavě nějakou dobu bobtnalo a pak se projevilo v plné síle, ale ke kterému naštěstí nikdy definitivně nedošlo, bylo, že mu kvůli opakovaným neúspěchům najít vydavatele pro své knihy, chyběla dostatečná motivace. Není divu, myslím si, že každý by v takovéto svízelné situaci propadal do určitého zoufalství a postupně ztrácel chuť a motivaci. Té ke psaní zpočátku měl pochopitelně dostatek, ba více než dost, a hnala ho kupředu, ale postupně se v důsledku těchto peripetií vytrácela. Myšlenky skoncovat se psaním ho sužovaly a trápily a s jejich potlačením v sobě samém a snahou je překonat velmi bojoval. Naštěstí se mu nakonec povedlo je úspěšně porazit.

Střídala se u něj období, kdy psal intenzivně a období, kdy psaní na nějakou dobu odkládal. A tak to bylo pořád dokola. Viki Shock vydal svá prozaická díla nákladem nakladatelství Clinamen, ke kterému měl vřelý vztah a spolupracoval s ním. Těmito jeho prozaickými díly, která vyšla nákladem Nakladatelství Clinamen, jsou Zahradníkův rok na hřbitově; Sněhurka, jakou svět neviděl; první vydání poetické sbírky Dvakrát opakované řadro. Nakladatelstvím THC Review, které fungovalo v letech 1997 až 2000, a se kterým dlouho spolupracoval, už jen zřídka něco vydal pro okruh svých nejbližších přátel a známých.³⁴

Intenzivně začínal psát na samém sklonku 20. století, avšak většina jeho děl vyšla až ve 21. století. Od startovního roku 1997 až do roku 2006 jeho díla vycházela s ročním, dvouletým až tříletým odstupem. Po roce 2006 se četnost jeho nově vydaných děl poměrně radikálně snížila, po dobu let, až do roku 2014 nevydal ani jedno jediné nové dílo, které by napsal pouze on sám. V roce 2008 spolupracoval s dalšími čtyřmi autory na poezii s názvem „Ode dna!“, která vyšla v roce 2008 a vyšla mu nákladem jeho oblíbeného Clinamenu. Tuto poezii napsala pětice autorů: Svatava Antošová, Míka Horáková, Ivo Medek Kopaniský, Viki Shock a Dan Štverák.³⁵

Zrekapitulujme si jeho literární tvorbu postupně, nejprve beletristickou. Co se týče jeho poetické tvorby, jeho verše jsou výjimečné tím, že si uchovaly smysl pro humor.

---

³⁴ Trh knih. Viki Shock *1975. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.trhknih.cz/autor/31pkoucr>

³⁵ Databazeknih.cz. MATOUŠEK, Michal. Ode dna. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/ode-dna-66163>

Určitá hloubavost a splín, lyrický tón, erotický podtext i sexuální ladění, které se v určitých momentech mohou jevit až jako minimalistické, ke čtenáři zpravidla promlouvají s důraznou jednoduchostí.³⁶

Znovu se vraťme k jeho úplným literárním začátkům, díky čemuž se přes veškerá jeho vydaná díla přeneseme až do současnosti. Do literatury poprvé vstoupil díky své Sbírcce poezie Dvacet deka něžností, se kterou v roce 1997 poprvé veřejně debutoval. Tato poetická sbírka o pouhých 44 stranách patrně odstartovala jeho prvotní literární dráhu.³⁷ Ve stejném roce pak vydal ještě jednu knihu, chceme-li kroniku s názvem Kronika Mazlofonie: kniha plná překvapení. Jedná se rovněž o útlou knížečku o 100 stranách.³⁸ Rok 1998 přinesl novou knihu s názvem „Duševní sebevražda budoucího klasika“ o 108 stranách.³⁹ Když se psal rok 1999, vyšlo Dvakrát opakované řadro o 82 stranách.⁴⁰ Přelomový rok 2000 jeho literární tvorbu nerozšířil. Ovšem v roce 2001 vyšly Květy bodláčí o 96 stranách, na kterých spolupracoval s Karlem Bodlákem.⁴¹ Napsal povídku s názvem „Poznávejme umělé ráje!“, podle jejíhož námětu došlo ve spolupráci s režisérem Vladimírem Francem v roce 2002 k natočení krátkometrážního stejnojmenného filmu. Režisér Vladimír Renč stojí za dalšíma dvěma scénáři pro Vikiho Shocka, a to v roce 2003 a 2004. Scénáře se jmenují Zatmění a Vesmírná. V roce 2003 nás obohatil o Negropolis aneb Irracionálno dobyto! o 83 stranách⁴² a o Poddůstojníky o 108 stranách.⁴³

---

³⁶ VIKI SHOCK. Básník, prozaik, kolážista, kreslíř, hudebník. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/viki-shock-cz/>

³⁷ Knihovna památníku národního písemnictví. Dvacet deka něžností. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: https://ar1.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/ar1-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-010488-Dvacet-deka-neznosti/

³⁸ CzechLit. SHOCK, Viki, CHROCHTAN, B. T. Kronika Mazlofonie: kniha plná překvapení. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/kronika-mazlofonie-kniha-plna-prekvapeni-cz/>

³⁹ CzechLit. SHOCK, Viki. Duševní sebevražda budoucího klasika. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/dusevni-sebevrazda-budouciho-klasika-cz/>

⁴⁰ CzechLit. SHOCK, Viki. Dvakrát opakované řadro. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/kniha/dvakrat-opakovane-nadro-cz/>

⁴¹ Knihovna památníku národního písemnictví. Karel Bodlák – květy bodláčí. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: https://ar1.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/ar1-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-020026-Karel-Bodlak-Kvety-bodlaci/?disprec=3&iset=1

⁴² Knihovna památníku národního písemnictví. Negropolis, aneb, Irracionálno dobyto. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: https://ar1.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/ar1-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-031784-Negropolis-aneb-Irracionalno-dobyto/?disprec=4&iset=1

⁴³ Knihovna památníku národního písemnictví. Poddůstojníky. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: https://ar1.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/ar1-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-032306-Poddustojniky/?disprec=5&iset=1

Posledním dílem před pětiletou odmlkou je dílo Tiché odpoledne na zaprášené půdě o 72 stranách.⁴⁴ Vytěžil i ze své životní zkušenosti, kdy měl po nějakou dobu čest pracovat jako hrobník, což mu posloužilo jako látka a námět k napsání další knihy, na jejímž základě vznikl jeho lehký pohřební románek Zahradníkův rok na hřbitově o 128 stranách. Práce hrobníka se mu stala vzorem a inspirací pro napsání této knihy, neboť vznikla na základě jeho vlastních autobiografických zážitků, které do ní s maximálním nasazením hrdě zakomponoval. Jako jedna zmála jeho knih hojně využívá autobiografických prvků. Tato kniha mu patrně posloužila jako výrazný odrazový můstek, neboť následovala další vrcholná díla. Rok 2015 přinesl dílo „Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých“ o 144 stranách.⁴⁵ Kulatý koronavirový rok 2020 zakončil knihou V předsíni dýchal idiot: Vybrané šoky 1994-2019 o 244 stranách.⁴⁶ Viki Shock zde svým čtenářům popisuje zátiší, výstižné dojmy a melancholii ztraceného času. Básně jsou psány bez použití interpunkce. Objevují se velmi vulgární výrazy, jako např.: (hovno, nasrat, kozy – ňadra, kunda – vagína). Kniha obsahuje 6 šoků z let 1994-2019, z nichž 6. šokem jsou přiložené kresby, které nakreslil sám Viki Shock. Jedná se o dadaistické a surrealistické šoky. Název v Předsíni dýchal idiot je inspirován básní „Návštěva restaurace.“ Tuto báseň najdeme v poezii „Dvakrát opakované ňadro“, výrok „V předsíni dýchal idiot“ je posledním výrokem v této básni. Nevím, zda je to autorův záměr, ale místy jsou zde názvy psány s malým písmenem (např. státy: dánsko, křestní jména: václav, goethe, planeta: mars, s. 80-83). Nechybí zde ani básně psané na iracionalistické vlně. Objevují se zde též vulgární výrazy: hovno, nasrat.

V současnosti má na svém kontě spolu s Půlnoční rapsodií již dvanáct vydaných knih. 27. října 2023 mu vyšel nový prozaický román Půlnoční rapsodie.⁴⁷ Je za tím pochopitelně spousta poctivě a svědomitě odvedené práce napříč více než dvěma časovými dekádami a staletími. Ano, i jeho díla zaznamenala přelom dvou století, na tom ovšem není nic neobvyklého, když ho řadíme mezi současné české autory.

Nyní zodpovím otázku, v čem je tvorba Vikiho Shocka specifická. Specifičnost spočívá určitě v tom, o jakých tématech píše. Rozhodně je nemůžu označit za všední. Respektive

---

⁴⁴ Databazeknih.cz. Tiché odpoledne na zaprášené půdě. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/tiche-odpoledne-na-zaprasene-pude-314994>

⁴⁵ Databazeknih.cz. Sněhurka, jakou svět neviděl! [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/snehurka-jakou-svet-nevidel-246258>

⁴⁶ Databazeknih.cz. V předsíni dýchal idiot: Vybrané šoky 1994-2019. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/v-predsini-dychal-idiot-vybrane-soky-1994-2019-448530>

⁴⁷ Knihy Dobrovský. Půlnoční rapsodie. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/pulnocni-rapsodie-602528003>

ona svým způsobem všední jsou. Jsou vlastně všední až tak moc, že si to ani neuvědomujeme. Myslím to ale trochu jinak. Jedná se o témata, o kterých běžně jen tak někdo nepíše.

Nebojí se poněkud otevřeně psát o intimních tématech, o sexualitě a vylučování. Tato témata také představují značnou část jeho tvorby. Velkým plusem je pak bezpochyby také to, že jsou okořeněné značnou dávkou neotřelého humoru. Psát o takovýchto tématech, a ještě je umět podat slušnou a humornou formou, považuji za skutečné umění.

Myslím si, že je velká škoda, že někde tato témata zůstávají i nadále tabuizovaná, protože ač to jsou témata choulostivá, jsou běžnou součástí lidského života. Proč se stydět hovořit o něčem přirozeném, čímž vylučování je? Je to přirozený proces lidského těla. Vylučuje každý.

Na jeho tvorbě si obzvlášť cením toho, že ač píše o tématech choulostivých, vyvaruje se ve většině případů vulgarismů. Ano, občas nějaké používá a v určitých dílech jich najdeme opravdu hodně, ale jen v případech, kdy je to nevyhnutelné, protože zdůrazňují vážnost tématu. Ale je ukázkou spisovatele, že psát lze i bez vulgarismů.

Viki Shock ve své tvorbě velmi rád používá vulgární výrazy, kterými ve všech svých dílech rozhodně není málo. Kromě nich zaujímají v jeho tvorbě poměrně značné místo také témata sexu a vylučování. Na mnou položenou otázku, zda by se mi mohl pokusit vysvětlit, za jakým účelem je jako autor ve své tvorbě využívá, odpovídá toto: „Ve čtvrtém Právu (20. července 2023) v interview se skupinou J.A.R. se novinář Jaroslav Špulák členů kapely ptá takto: „V textech na novém albu jste nicméně dost vulgární. Proč?“ A hlavní textař skupiny Ota Klempíř mu odpovídá: „A naše doba vulgární není?“ To by mohla být i moje odpověď na vaši otázku ohledně vulgarismů v mých textech. Ohledně vylučování se Jeho Svatost Dalajlama vyjádřil ve své knize *Cesta k plnohodnotnému životu* na str. 32 českého vydání takto: „Vyměšování je svým způsobem hlavní funkcí našich těl!“ Jsme na tom podobně jako hmyz: konzumace, defekace, spánek a reprodukce. To je biologický základ člověka, který přichází na svět skrze sex a skrze přirození. Je tedy zcela přirozené o přirození psát. Ostatně kdo o těchto věcech dnes nepíše?“⁴⁸ S tím poté souvisí další rozvinutí mé diskuse. Položila jsem Vikimu následující otázku: „Jak si myslíte, že vnímají Vaši čtenáři témata, o kterých píšete? (Mám tím na mysli především témata sexu, vylučování a vulgarismy)“. Viki mi

---

⁴⁸ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023.* (archiv autorky).

opět velmi ochotně odpověděl a svou odpověď i dostatečně rozvinul, a teď ho opět přímo cituji: „To byste se musela zeptat jich. Odhaduji, že mohu mít asi tak 300, možná 500 pravidelných čtenářů. Víc to asi nebude. Ale myslím, že když už někdo mé knihy čte, tak mu ta témata, o nichž píšu, musejí být blízká. Od loňského podzimu do letošního jara jsem se účastnil pravidelně mnoha autorských čtení a pokaždé jsem na nich prodal nějakou tu knihu, řádově od jedné až do deseti za večer, což znamená, že část čtenářské obce prostě sex, vylučování a vulgarismy zajímá. Tedy přesněji řečeno způsob, jakými s těmito tématy pracuji, jak o nich píšu, tedy styl.“⁴⁹ O tom, že styl psaní Vikiho Shocka je velmi specifický, jsem podrobně psala už ve třetí kapitole mé bakalářské práce: „Spisovatel Viki Shock a specifika jeho tvorby.“ Nepřekvapí nás proto, že právě to je hlavní důvod, proč má jen určitou čtenářskou obec, kterou tato témata zajímají. Jak sám Viki tvrdí, témata, o kterých píše, musí být jeho čtenářům blízká.

V jeho díle se také objevují germanismy. Německé výrazy dodávají jeho tvorbě specifický ráz.

---

⁴⁹ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023.* (archiv autorky).

4 Naratologická analýza jeho nejvýznamnějších děl

4. 1. Zahradníkův rok na hřbitově

4. 1. 1. Prostředí

Příběh začíná na podzim a je ukončen na konci léta, takže během něj poznáme hřbitov v každém ročním období. Na podzim, kdy příběh začíná, poznáváme hřbitov zabarvený do nejrůznějších barev listů, které právě opadávají z okolních stromů a dopadají na místo posledního odpočinku. Je ho tu opravdu hromada, takže se musí pravidelně shrabávat. To je úkolem místního zahradníka Hektora Hnípala, což je hlavní hrdina knihy, a o němž budu blíže hovořit níže v podkapitole „4. 1. 2. Postavy.“ Z hrušní a jabloní sem tam na zem spadnou zralé hrušky a zralá jablka. Většina těch plodů, které ze stromu nespadnou, musí opět očesat zahradník. Nejvíce naklizeno na celém hřbitově bylo před dušičkami, kdy byli všichni zaměstnanci naplno zaúkolováni a všichni museli, co se jejich zadané práce týče, kmitat, co jim síly stačily.⁵⁰

Začátkem léta na slunci zalitým a sluncem prozářeným hřbitově voní zralé třešně a po celé léto zde slyšíme bzukot včel, vos a komárů, kteří nás svým bzukotem obtěžují. Štěrková cesta, vedoucí středem hřbitova mezi hroby, je od slunce celá rozpálená.

V zimě je pak hřbitov soustavně zahalen do sněhových čepic a sněhových závějí, sněhem pocukrované koruny jehličnatých stromů se krásně třpytí. Ze všech rohů plotu pak visí krásné třpytivé rampouchy. Pokud celý den soustavně hustě padá sníh, je hlavním úkolem zahradníka pluhem pravidelně prohrnovat cestu a hlídat, aby tak i zůstala.

Na jaře všechny stromy kvetou, spatřujeme zde rozkvetlé sakury, hrušně a jabloně. Hřbitov obývají nejrůznější drobná zvířata, v korunách stromů se ukrývají dvě zrzavé veverka.⁵¹ U hlav neustále slyšíme bzukot všelijakého hmyzu, zejména včel, které opylovávají květy.

Naproti hřbitovu se nachází hospoda, kam Hektor Hnípal s kamarádem chodil na oběd.⁵² Zdejší krchov je celoročně obklopen překrásnou zelení, která je pravidelně

---

⁵⁰ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 12.

⁵¹ Tamtéž, s. 9.

⁵² Tamtéž, s. 21.

udržována zahradníkem. Ze stromů se zde nachází lípa, javor a bříza.⁵³ Krajina hřbitova je zahradníkem Hektorem Hnípalem též pravidelně zvelebována. Stromky jsou jím pravidelně stříhány a roubovány.

Plevel okolo hrobů nevypadá vůbec hezky, a proto je okolí hrobů Hektorem pravidelně odplevelováno. Samotné hroby tu spoustu rostlin jen doplňují. Najdeme na nich mnoho květin v květináči, spoustu růží a nejrůznějších, nejen dušičkových věnců. Květiny na hrobech jsou povětšinou pravidelně zalévány pozůstalými. Ti sem svým milovaným zesnulým pravidelně nosí nové květiny a věnce, a ty staré udržují na hrobech, co nejdéle je to jen možné. Ano, tady je svět ještě zcela v pořádku a pozůstalí na své zesnulé nezapomínají a pravidelně je sem chodí navštěvovat. Nejrůznější květiny a věnce na hrobech jsou toho jasným důkazem. Někteří sem chodí více, někteří méně. To lze usuzovat podle čerstvosti květin, že je chodí pravidelně zalévat. Buď jsou krásně rozkvetlé nebo už nejsou úplně nejčerstvější.

Úplně nejkrásnější je pak celý hřbitov vždy večer, kdy v celé té překrásné scénérii svítí zapálené svíčky. Plamínky svíček se odrážejí ve tmě a malují na hřbitovní zed' překrásné obrazce.

Do takového prostředí by měl být situován každý hřbitov. Právě ono mu dodává komorní atmosféru podtrhující naprostý klid pro nebožtíky.

Najdeme zde nejrůznější druhy hrobů a hrobek, na které je dle zde platného stanoveného a přísně dodržovaného hřbitovního řádu přísně zakázáno vstupovat. Najdeme zde rodinné hroby, jeden hrob, dvojhroby, hrobky i pár uren v okýnkách. Tyto urny jsou součástí rozptylové loučky, která se zde rovněž nachází.⁵⁴ Hřbitovní řád nám dále říká: kdo vstoupí na toto místo, neb se chová slušně. Je zde zakázáno kouřit, dělat povyk, křičet a celkově se nevhodně chovat. Téměř všichni zaměstnanci hřbitova kromě Hektora kouřili, což Hektorovu astmatu zrovna neprospívalo, takže z hrobnického domečku, ve kterém tyto kouřové dýchánky probíhaly, často utíkal ven na čerstvý vzduch. Hektor se těchto dýchánků pochopitelně neúčastnil, když byl nekuřák a raději si byl sám na čerstvém vzduchu.⁵⁵ Proto všichni zaměstnanci kouřili v hrobnickém domečku, protože přímo na hřbitově se dle hrobnického řádu kouřit nesmí. Dále se přísně zakazuje odhazovat odpadky, papíry a poškozovat cizí majetek, poškozovat stromy

---

⁵³ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 9.

⁵⁴ Tamtéž, s. 9.

⁵⁵ Tamtéž, s. 16.

a květiny, chodit na místní hřbitov s volně pobíhajícími psy, i s těmi na vodítku, a je přísně zakázán vstup s dětskými kočárky. Nesmí se odtud nic odnášet bez dovození hrobníka. Příchozí, který při vstupu odemkne, musí také při odchodu zase zamknout.

Celý hřbitov je lemován hřbitovní obvodovou zdí, která ohraničuje celé místo posledního odpočinku. Nachází se zde také kaple, která byla využívána jako skladiště, a bylo v ní uloženo ostatní pracovní náčiní a také jedna kuriozita: mlýn na lidský popel.⁵⁶ Pod kaplí byl umístěn hrob se zajímavým nápisem, který zaujal i samotného hlavního hrdinu knihy Hektora. „Neležel zde totiž jen tak někdo.“⁵⁷

Často se tu pil alkohol, a protože poté opilí zaměstnanci například kopali hroby a pak se jim v důsledku toho staly všemožné úrazy, například si zlomili nohu. Aby se tomu předcházelo a kvůli celkové bezpečnosti se pití alkoholu přísně zakázalo.⁵⁸

Prostředí hřbitova bývá vždy velmi rušné. Nestává se tu často, že by zde bylo ono pověstné hrobové ticho a nic se tu nedělo, což je poněkud paradox vzhledem k tomu, že se jedná o místo posledního odpočinku, kde je dopřán zaručený, věčný a tichý odpočinek nebožtíkům. Už samotná vstupní brána s nápisem „Pokoj vám“ to jen dokazuje. To, že tu není tak úplně ticho, myslím ale trochu jinak. Zcela běžně se tu konají pohřby se zavřenou nebo otevřenou rakví. Běžně se odtud ozývají zvuky tesání, když kameníci tesají epitafy do náhrobků. Na některém hrobu najdeme epitaf pouze s nápisem „Vzpomínáme“ nebo „Rodina“ a za tím příjmení dané rodiny, nebo i jméno a příjmení, přesný den narození a přesný den úmrtí nebožtíka a nějaký popisek či citát. Tyto popisky či citáty vystihují, jaký daný člověk za svého života byl, co měl rád apod.

Všechny tyto výše zmíněné činnosti od tesání až po uložení do hrobu, které jsou spojeny s chodem hřbitova, jsou prováděny důkladně a intenzivně, ale přesto ve vši počestnosti a v příslušné tichosti, v jaké to jen jde. Kameníci svou práci nijak neprožívají, je to pro ně už natolik běžná činnost jako jíst, pít, vylučovat a spát. V místní márnici jsou uloženy desítky mrtvých těl do té doby, než budou pohřbena. Člověk si při pohledu na jejich mrtvou tělesnou stránku uvědomí, jak tenká je hranice mezi životem a smrtí. Je pozoruhodné zde pozorovat rozklad orgánů.

Povaha práce na hřbitově rozhodně není pro každého. Je to v každém případě práce pro silné povahy, které se dokážou sžít s atmosférou a prostředím práce na hřbitově

---

⁵⁶ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 28.

⁵⁷ Tamtéž, s. 30.

⁵⁸ Tamtéž, s. 25-26.

a každodenním kontaktem s mrtvými těly, každodenním kontaktem s hrobníky a funebráky. Jedná se o práci manuální, člověk nepracuje hlavou. Dalším plusem je, že se jedná o práci na čerstvém vzduchu, ve kterém se člověku pochopitelně také pracuje daleko lépe. Člověk si při ní v podstatě odpočal, přišel na jiné myšlenky a vyčistil si hlavu. Stejně tak jako pod ním odpočívala stovka nebožtíků a člověk stále pracoval s vědomím, že při své práci spolu se stovkou dalších nebožtíků pod sebou také odpočívá.

Jedná se o práci za každého počasí a o práci poměrně rutinní, člověk rozhodně nevykonával žádné složité úkony, a nebylo proto třeba žádné zvláštní zaučování, a člověk mohl být okamžitě „vhozen do vody,“ a mohl takřka okamžitě pracovat bez dozoru zcela sám. Kvalita odvedené práce je samozřejmě na zodpovědnost každého zaměstnance. Povaze práce pochopitelně odpovídala ne zrovna valná výše platu. Mnoho lidí z této práce buď odešlo samo, protože je nejen nebavila a nenaplňovala, ale především jim tolik dřiny nevyhovovalo za takový plat a odcházeli za daleko lepší pracovní pozicí a lepším platem. Ti, kteří neskončili sami, byli vyhozeni pro nedodržování místních pravidel a pracovní morálky. Moc lidí zde proto dlouho nevydrželo, většina lidí zde setrvala vždy jen chvíli a z těch původních, kmenových zaměstnanců zůstala opravdová menšina.

4. 1. 2. Postavy

Hektor Hnípal je hlavní postava knihy, jak už jednou zaznělo výše. Je to bytostně rozpolcená osobnost.⁵⁹ Jeho pracovní náčiní se skládalo z koštěte, hrábí, lopaty, kolečka a v neposlední řadě také z velkého plechového vozíku, na jehož vysypání obsahu se vždy museli podílet dva lidi.

Při shrabávání listí se práší, což Hektorovi jako alergikovi a astmatikovi nedělalo dobře, a nebylo to pro něj ideální. Shrabaným listím plnil na ně určené malé kontejnery, což pro něj, vzhledem k tomu, že byl drobný a muší váhy, nebylo zrovna jednoduché.⁶⁰ Ačkoli hlavní hrdina původně na pozici zahradníka na hřbitově nastupoval s vizí, že tuto práci bere jen dočasně a bude si při ní hledat jinou, tak se tak nestalo. Podobně, jako když měl Viki Shock často období, kdy ho přepadala myšlenka s psaním jednou pro vždy skončit a zdálo se, že psaní je jen dočasná záležitost. Důvodem, proč se to tak zdálo, bylo, že mu chyběla potřebná motivace. Další podobnost Vikiho Shocka a Hektora Hnípala.

---

⁵⁹ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 76–108.

⁶⁰ Tamtéž, s. 9.

Srovnání Hektora a Vikiho Shocka: Podobně jako když se Vikimu Shockovi stále nedařilo najít vydavatele pro své knihy, tak se kvůli tomu také, stejně jako Hektor, potýkal s nedostatkem motivace. Viki Shock a Hektor Hnípal jsou si podobní také v tom, že se oba věnují kolážím, ovšem v případě Hektora s tím rozdílem, že on, na rozdíl od Vikiho Shocka, už čtyři roky žádnou novou nevytvořil.⁶¹ Ráda bych ovšem rozvedla myšlenku související se ztrátou motivace. Ta totiž spočívala v tom, že povaha práce ani plat Hektorovi nevyhovoval. Říkal, že ten plat je pro tolik dřiny skutečně směšný, a proto byl značně demotivován, ale postupem času se s ním sžil a došel ke zjištění, že je rozhodně mnohem lepší mít aspoň nějakou práci než žádnou. Co taky čekat za plat za práci v takovéto platové třídě. Jak překvapivé. K takovému zjištění musí časem dojít každý, aspoň trochu smýšlející jedinec se zdravým selským rozumem. Zkrátka jedinec, který je aspoň trochu při smyslech a aspoň trochu mu to pálí. Hektor totiž vzpomínal na období, kdy si připadal méněcenně kvůli tomu, že neměl práci. Připadal si, že v to ve svém životě nikam nedotáhl a fakt, že nepracuje a je na Úřadu práce, je přece ostudný. Sociální status „nezaměstnaný“ už ho pěkně vytáčel. Cítil se bez chuti do života a elánu do života, nic ho nebavilo, a hlavně mu chyběla motivace se zvednout a opravdu něco začít něco dělat. Víte, ono opravdu úplně nejtěžší ze všeho bylo se zvednout a chtít. Proto si řekl, že je už teď momentálně opravdu skutečně nejvyšší čas na změnu a stereotypní rutinní život doma ve čtyřech zdech už ho nebavil a nenaplnňoval. Dobrovolně se tak rozhodl a za poměrně krátký čas po tomto jeho radikálním kroku se ocitl na místním hřbitově.

Zpočátku se hlavní hrdina se svými zaměstnanci moc nemusel, protože mu, sice, všichni přišli jako moc hodní lidé, ale byli bohužel nesnesitelní. Jejich nesnesitelnost byla způsobena především tím, že jejich humor byl poněkud pubertální.⁶²

Postupem času se ale sžil i s nimi, možná mu k tomu napomohlo právě to, jak moc specifický Hektor byl. Má v narativním světě této knihy určitý úkol. Jeho jednání je zcela totožné s určitým tématem, není ve vyprávění náhodně a je v něm ku prospěchu. Jedná se proto tedy o postavu tematické dimenze. Představuje dynamickou postavu, jelikož se v průběhu vyprávění vyvíjí. Její vývoj spočívá především v tom, že od zahradníka začátečníka postupně proniká do pracovní pozice zahradníka středně pokročilého, a proniká též do prostředí hřbitova. Jeho charakteristiku značně dotváří i jeho jméno, a především pak jeho příjmení. Jeho příjmení Hnípal patrně souvisí s tím, že se v rámci

---

⁶¹ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 109.

⁶² Tamtéž, s. 31.

jeho pracovní pozice zahradníka na místním hřbitově „hnípal“ v zemi.

Co se Hektora Hnípala po zdravotní stránce týče, měl předpoklady dožít se vysokého věku. Zdraví měl díkybohu v pořádku, ale trápilo ho astma, kterým už pár let trpěl. Potýkal se také se sádrouvou nemocí a měl poměrně slušný náběh na bystu.

Za jeho neutuchající chutí do života stála především jeho chorobná domýšlivost, jeho vysoké sebevědomí a v neposlední řadě také neutuchající touha po tom, že jednou bude nadšeným svědkem toho, jak uvidí celé své dílo v knižním vydání. Jeho představa byla taková, aby všechna díla měla tvrdé desky, respektive pevnou vazbu a aby byla obohacena ilustracemi. O jeho texty ovšem nakladatelé, ba ani redaktoři literárních kruhů nejevili už více než pár let bohužel ani minimální náznak zájmu.

Jelikož měl Hektor spoustu staré dovolené a ve zkušební době si nevybral ani jeden den dovolené, protože si myslel, že na ni nemá nárok, a měl dalších 5 týdnů nové dovolené, mohl si dovolit bez jednoho dne celých 7 týdnů dovolené v kuse. A jelikož se sblížil se svým otcem, když za ním každý den docházel na návštěvu do nemocnice, když byl nemocný, napadlo ho, že by léto mohl strávit právě u něj, a tak mu zatelefonoval, zda by mu to nevadilo. A nebyl by proti. A tak 5 týdnů dovolené v kuse strávil u svého otce v půvabné vísce v Českém ráji, kde po dlouhé době také začal znovu psát. Odjel sem tedy především proto, aby mohl psát a aby navštívil svého milovaného otce. Spojil tedy dvě své oblíbené činnosti dohromady: návštěvu svého milovaného otce a jeho další velký koníček – psaní. Měl zde totiž na psaní také potřebný klid a co hlavně, skvěle se mu zde sbírala inspirace pro jeho psaní. Když si potřeboval od psaní odpočinout a utřídit si své myšlenky, šel si popovídat se svým otcem, což pro něj byla úplně ta nejlepší možná forma relaxace a odpočinku.⁶³

Hektor je velmi pracovitý, pečlivý a šikovný. Činnost, kterou na hřbitově dělal úplně poprvé, mu šla velmi dobře.⁶⁴ Avšak činnosti, kterými ho záukoloval jeho otec, když byl u něho v Českém ráji v malé vísce už mu, oproti těm na hřbitově, už tak dobře nešly. Počínaje sběrek jablek, přes sběr ořechů, kdy se člověk musí více ohýbat a špiní si ruce ořechovou hnědí. Při sběru jablek z jabloně spadl a poškodil si končetiny, ale naštěstí si nic nezlomil. Otec říkal, že pokud Hektor uspěje při sběru ořechů, dostane pak po faux pas se sběrem jablek za úkol sbírat hrušně. Uspěl. A proto pak sbíral hrušky. Po nějaké době už Hektor u otce neměl co dělat, a tak se s otcem dohodli, že u něj nadále zůstane

---

⁶³ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 76-102.

⁶⁴ Tamtéž, s. 51-52.

a bude mu vypomáhat se vším, co je potřeba.⁶⁵

Hektor si po celou dobu pobytu u otce, u kterého byl na dovolené, vedl svůj stručný deník, který představoval jakousi kroniku jeho pádů. Stručně zde zaznamenával každý den svého pobytu, u žádného dne nechybělo konkrétní datum. Došel ke zjištění, že v podstatě rekapituluje veškeré jeho pády. Byl zde stručně popsán každý den, opatřený nahoře vždy příslušným datem. Ponechal ji svému otci v domnění, že se mu moudra z ní budou hodit.⁶⁶

Posléze za svým otcem jezdil na návštěvu a pomáhat mu do jeho vísky v Českém ráji ještě po skončení dovolené o víkendech a svátcích až do konce října.

Vůbec nejotravnější postava knihy, která soustavně lezla na nervy většině pracovníků místního hřbitova byla Béd'a Katzenberger. Ten byl často skutečně na zabití. I sám Hektor často pronášel, že by ho nejraději zabil. Ani on bohužel nebyl zdravotně nepoznamenán. Od jeho manželky Anežky se na místní hřbitov dostala informace, že trpí chronickým odumíráním mozkových buněk. Nejednalo se o podloženou informaci, ale pouze o fakt dle Anežčiných slov, takže těžko říct, zda to byla pravda, či nikoli.

Manželka Bédi Katzenbergera, Anežka Katzenbergerová, na místním hřbitově zastávala funkci vedoucí hrobnice, a byla o pět let mladší než on a rovněž i mnohem chytřejší a mnohem sympatičtější než on. Byla již velmi zkušená životem a uměla se dobře vyrovnávat s problémy a nástrahami, které jí život přichystal. Všichni zaměstnanci hřbitova ji měli rádi a chodili se s ní o všem radit. Ať už se jednalo o rady ohledně chodu a provozu hřbitova, tak i o cenné rady do života. Uměla naslouchat a ohledně čehokoli vždy skvěle a ochotně poradit. Nejen pro toto si ji ostatní zaměstnanci hřbitova vážili a vzájemně si ji dávali za vzor. Všichni zaměstnanci místního hřbitova si ji velmi oblíbili, a nedali na ni dopustit. Manželé Katzenbergovi byli oba také těžcí kuřáci. Také se často hádali, což dávali na odiv ostatním zaměstnancům hřbitova.⁶⁷

Pracovala zde také širší důchodkyně menšího věku dělnice Jaruška Havlová, která se už stářím očividně tak nějak zmenšovala a patrně rostla už spíše jen do šířky než do výšky. Ačkoli už dávno odešla na odpočinek a pobírala důchod, měla stále ještě dost elánu. Nelze vysloveně říct, že by měla zdravotní problém, ale byla charakteristická nadměrnou kašlavostí, která byla způsobena tím, že to byla silně závislá na nikotinu.

---

⁶⁵ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 76-102.

⁶⁶ Tamtéž, s. 76-108.

⁶⁷ Tamtéž, s. 13.

Podle kašlavosti ji všichni zaměstnanci bezpečně poznali už na dálku. Její nadměrná kašlavost byla skutečně velmi nepříjemná a skutečně velmi obtěžující.⁶⁸

Dále zde pracoval mladík David, který holdoval alkoholu a byl to též kuřák. Byl to vyučený zahradník a blackmetalista, takže pro něj byla práce na místním hřbitově jako ušitá a hodil se sem jako ulitý. Hudební styl, který vyznával, výrazně korespondoval s prací hrobníka, na kterou se dal. Možná právě blackmetal byl důvodem, proč se na něj dobrovolně dal. Blackmetal není hudební styl pro každého, stejně jako práce na hřbitově. Pro obojí musíte mít specifickou náturu. Jeho vyznavači se nebojí veřejně vystupovat v černém a uctívat jeho znaky a symboly, které na veřejnosti hrdě ukazují a jsou odrazem jak jejich osobnosti, tak i jejich těla, na kterém je to na první pohled jasně viditelné. Občas dělal problémy. S Hektorem se brzy spřátelili.⁶⁹

Třicetiletý Kuba byl v jádru dobrý člověk, ale vyznačoval se nedochvilností a měl problémy s docházkou, kázní a celkově morálkou. Brzy ho proto vyhodili, protože 4 dny nepřišel do práce, jako by se nechumelilo. Neodpovídal na SMS, nezvedal telefon a do práce se prý, jak po čase vyšlo najevo, nedostavil proto, že se mu protáhl sobotní mejdan.

A nakonec šedesátiletý Bobík.⁷⁰

K postavám text směřuje a odkazuje na ně. Vnímáme je zde jako reálné bytosti, které vnímají, myslí, cítí a reagují podobně jako lidé. Představují klíčový předmět literární komunikace a musíme je zde rozhodně pokládat za hlavní původce děje. Jsou neodmyslitelnou součástí fikčního světa, na kterém se podílí. Postavy jsou hlavními subjekty, které píšou děj. Vyznačují se jednoznačnou bezprostředností a přirozeností. Jedná se o typický příklad kulatých postav, neb se vyznačují vícero vlastnostmi a v průběhu vyprávění se mění. Každá postava má široké spektrum vlastností jak kladných, tak i záporných. Těžko říct, které u jednotlivé postavy převažují. Z tohoto důvodu všechny postavy považuji za příklad kulatých. Jsou velmi vyrovnané a jen tak něco je nerozhází. Působí dojmem až flegmatiků. Mají silnou povahu a jsou nebojácné, což nejspíš souvisí s tím, že pracují na hřbitově. O veškerých věcech mluví zcela otevřeně a zcela bez zábran. Dramatickou atmosféru místního hřbitova, se kterou se setkávají každý den, berou už jako něco pro ně zcela běžného. Už odmalička byly zkrátka trochu jiní než ostatní. Odjakživa se od ostatních dost odlišovaly a vybočovaly z davu. Neměly

---

⁶⁸ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 13-14.

⁶⁹ Tamtéž, s. 16.

⁷⁰ Tamtéž, s. 18.

jen tak z něčeho strach a jen kroutily hlavou nad bojácností ostatních. Zajímaly se o nevšední věci a hřbitovní tematiku. Odmala měly předpoklady ke specifickému postavení, se kterým se člověk rodí a projevuje se to už od dětství. Nic neskrývají, nemají totiž potřebu cokoli skrývat. Rozhodně nepůsobí tajemným dojmem. Je jim jedno, co si o nich kdo myslí, a že si na ně třeba někdo ukazuje prstem a baví se na jejich adresu. Netrápí se tím, že třeba nedělají tak úplně dobrou pověst tomuto hřbitovu. Nejen toto je nechává zcela chladnými. Zastávají názor, že člověk má být vždy, za každé situace zcela uvolněný a přirozený. Všechny se chovají velmi svérázně a téměř každá z nich se potýká s nějakým zdravotním problémem.

4. 1. 3. Vypravěč

Vypravěč blíže popisuje prostředí hřbitova Ždíbce Brokolice. Seznamuje nás s jeho tajnými zákoutími, a jeho i Hektorovým určitým poutem k němu. Jeho i Hektora k němu poutá určitý specifický vztah. Hlavní hrdina knihy nám podrobně popisuje i ostatní zaměstnance hřbitova Ždíbce Brokolice, kam nastoupí na pracovní pozici zahradníka. V knize nám otevřeně vyjadřuje své názory na ostatní zaměstnance hřbitova, popisuje, co si o nich myslí a jak na něho působí. Podle toho usuzuji, že se zde místy objevuje i role vševědouceho vypravěče. Vypravěč popisuje také proměny místního hřbitova během všech čtyř ročních období. Vševědouceho vypravěč je takový vypravěč, který ví vše nebo téměř vše o potřebných faktech, které nám v knize sděluje. Naproti tomu všudypřítomný vypravěč je neustále součástí právě vyprávěného děje a neustále k nám promlouvá, a běžně se u něj nestává, že by v určitých okamžicích podstoupil někam do pozadí, ale je otázka, zda ví vše nebo téměř vše o potřebných faktech.

Pokud je vyprávění vyprávěno vševědoucím vypravěčem, veškeré postavy v něm obvykle fungují jako postavy „bez těla.“ Příhodné je také zmínit, že s vyprávěním, které je vyprávěno vševědoucím vypravěčem, se váže postava-definice. Postavy v tomto vyprávěním usilují o to, stát se subjektem.⁷¹

Vypravěč je zde skutečně velmi důležitou složkou, na které vše závisí. To, co říká, logicky není v přímé řeči a pod uvozovkami, neboť je jeho úkolem vyprávění převypravovat. O postavách nám prozrazuje skutečně jen to, co chceme a potřebujeme znát. Žádné zbytečné poznatky, které vývoji děje nijak nepřispějí a na děj nemají žádný

---

⁷¹ HODROVÁ, Daniela a kol. ...*Na okraji chaosu.../Poetika literárního díla 20. století*. Praha: Torst, 2001. [1. vyd.]. 866 s. ISBN 80-7215-140-1, s. 582.

vliv, se zde neobjevují. Zbytečné informace, které by neměly charakter k něčemu s jasným cílem směřovat, zde nenajdeme. Postavy vypravěč popisuje zcela realisticky a bez příkras, stejně jako prostředí.

Vypravěč je zde zcela jistě spolehlivý, protože nám v knize předává jen ty informace a poznatky, které jsou zcela v souladu s onou fikční pravdou, o kterou usiluje každý spolehlivý vypravěč. Jeho cílem je nám předávat pouze podložené a pravdivé poznatky a informace, které vychází z jeho vlastních životních zkušeností a vědomostí. Pokouší se nám poskytnout co nejvíce pravdivých a podložených informací. Na jeho tvrzení se dá zcela spolehnout a nemusíme mít vůbec žádné pochybnosti o jejich pravdivosti. V případě spolehlivého vypravěče musíme mít vždy stoprocentní jistotu, že to, co čteme, a to, co nám vypravěč předkládá, je na 100 % pravdivé, spolehlivé a podložené. V příběhu nám odkrývá a popisuje vždy jen to, co je nutné, aby bylo sděleno. Vypráví pouze o tom, co je důležité pro ucelenost a celistvost příběhu. Vše to, když se dohromady spojí jako mozaika, dohromady představuje celý na sebe logicky navazující příběh. Což je základní stavební jednotka textu spolehlivého vypravěče. Toto jsou jednoznačné rysy spolehlivého vypravěče.

Pro srovnání: naproti tomu nespolehlivému vypravěči chybí nejen dostatečné vzdělání a dostatečné vědomosti, ale také dostatečná podloženost předávaných informací. Když se všechny tyto faktory spojí dohromady, tak čtenář může pochybovat o tom, zda jsou předávaná sdělení pravdivá.

4. 1. 4. Struktura, kompozice knihy

Jedná se o krátký pohřební románek, jehož děj autor zasadil do prostředí jednoho nevelkého hřbitova Ždíbce Brokolice, což je fiktivní neexistující hřbitov. Spadá pod pražskou správu a nachází se kousek od pražského nádraží.⁷²

Zahradníkův rok na hřbitově se hlásí k žánru tzv. humoristické prózy, a to nejen podtitulem lehký funerální románek, ale také kvízovou hrou s komickými, nicméně pro zasvěcené snadno vyložitelnými jmény.⁷³

Románek má poměrně jednoduchou, ale zároveň i vcelku zajímavou pointu.

---

⁷² SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 11.

⁷³ Tvar literární obtýdeník. 969 slov o próze. Viki Shock: *Zahradníkův rok na hřbitově*, Clinamen, Praha 2014. [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>, s. 2.

V průběhu vyprávění blíže poznáváme hlavního hrdinu knihy Hektora Hnípala i ostatní zaměstnance hřbitova. Ostatní zaměstnanci hřbitova se čtenářům zpočátku mohou zdát velmi zvláštní, neboť oni tak opravdu působí nejen na čtenáře, ale i na Hektora. Ostatní zaměstnanci jsou sví, působí dojmem, že žijí v takovém svém světě. I sám Hektor o nich totiž říká, a teď ho přímo cituji: „Oni jsou to všichni moc hodní lidé, jenom jsou prostě nesnesitelní.“⁷⁴ Těžko říct, v čem přesně spočívala, ta dle Hektorových slov, jejich nesnesitelnost. Nejspíš právě v jejich specifické povaze a celkově v jejich osobnosti a charakteru.

Románek je psán stručně a jasně. Celý text je pak členěn do odstavců. Přímá řeč je hlavní doménou celého textu. Dodává mu potřebnou živost a vědomí, že zde mezi sebou mluví skutečné živé postavy. Nejedná se tedy jen o prosté převyprávování děje vypravěčem, ale i o skutečné aktuální uvedení čtenáře do děje. Díky přímé řeči je text obohacen a pomáhá čtenáři snáze proniknout do aktuálně probíhajícího děje. Přímá řeč je zde použita vždy zcela vhodně. Vždy zcela správně zafunguje a vždy splní svou funkci přesně tak, jak má. Ve vhodném a adekvátním momentu uvede čtenáře do aktuální situace, ke které v knize právě dochází a přenesení ho do děje, takže má čtenář pocit, že je jeho neodmyslitelnou součástí. Má pocit, jako by byl s postavami jedno tělo, jedna duše, jako by s nimi soucítil a též se na ději určitým způsobem podílel. Připadá mu, že je zkrátka součástí právě probíhajícího děje.

Dále se zde objevují dialogy postav a vnitřní monolog hlavní postavy. Respektive myšlenky hlavní postavy, o kterých v knize přemýšlí a odehrávají se vysloveně pouze uvnitř jeho mysli a nesdělují je tedy navenek. V těchto monolozích hlavní postava přemítá o svých spoluzaměstnancích, o svých vnitřních pocitech ze svého pracovního postavení a o tom, co si myslí o ostatních zaměstnancích hřbitova a samotném hřbitově. Občas jsou tyto monology poměrně melancholicky laděné, poměrně spolehlivě ukazují Hektorovu momentální náladu a jeho momentální psychické rozpoložení. Zkrátka spolehlivě popisují Hektorův momentální stav mysli.

Próza má veskrze poměrně jednoduchý, ale zároveň zajímavý námět, jak již jednou zaznělo výše. Jejím velkým plusem je, že je čtivá a zábavná, a to především díky jejím postavám, počínaje hlavním hrdinou. Žádné zbytečné složitosti zde rozhodně nenajdeme. Jedná se o typickou ukázkou vypravěče v ich-formě, jelikož ji vypráví hlavní hrdina knihy, Hektor Hnípal, přezdívaný Hektórek. Přezdívka se ujala díky Anežce

---

⁷⁴ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 33.

Katzenbergové. Lehce se zde ale objevuje i er-forma, tedy vševědoucí vypravěč. Hlavní hrdina a vypravěč toho mají hodně společného. Vypravěč je, stejně jako hlavní hrdina, ke čtenáři vždy zcela otevřený, s otevřenou myslí, a chce čtenáři za každé situace sdělovat pouze pravdu. Nebojí se otevřeně hovořit o vážných tématech a popisovat věci, prostředí a postavy realisticky. Vypravěč si po celou dobu vyprávění zachovává stejnou pozici, která se ani v průběhu vyprávění nemění. Čtenář se proto nemusí obávat, že by vypravěč náhle změnil postoj.

Kniha je členěna na krátké kapitoly, díky kterým je krásně přehledná a nehrozí tak žádný zhuštěný text, ve kterém by se čtenář akorát tak ztrácel a způsobilo by mu to v hlavě akorát tak zmatek. Každá kapitola má svůj název. Oceňuji, že jsou kapitoly krátké a je v nich obsaženo skutečně jen to důležité. Kapitol je dohromady osm. První se jmenuje „Sejdeme se na hřbitově aneb Pohoda bambus“.⁷⁵ Druhá nese název „Hřbitov v zimě“. Tato kapitola je věnovaná kolegovi Václavu Kahudovi.⁷⁶ Název třetí kapitoly zní „Mongolové a epileptické Frýborádo“.⁷⁷ Čtvrtá kapitola má název „Slepucha, MDŽ a pohřeb přítele“. Je věnována památce Romana Poláka.⁷⁸ Kapitola pátá s názvem „Léto na hřbitově“.⁷⁹

Kapitola šestá, je ze všech kapitol úplně nejdelší a jmenuje se „Hektorova velká letní dovolená“.⁸⁰ V této kapitole najdeme mimo jiné i vloženou poetickou část. Jedná se o velmi krátkou báseň s názvem „Hod nemluvnětem do dálky“.⁸¹ Předposlední, sedmá kapitola nese název „Konec světa nanečisto a comeback jako hrom!“⁸² Závěrečná, poslední kapitola nese název: „Konec světa natvrdo...“⁸³. Ve všech kapitolách se neobjevují žádné zbytečně zdlouhavé popisy. V celém románu se neobjevují žádná zdlouhavá souvětí. Objevují se zde víceméně jasné a krátké věty.

V každé kapitole se po celou dobu něco děje a neobjevují se zde žádná prázdná místa, kdy by se děj nijak nevyvíjel. Díky tomu se čtenář po celou dobu četby rozhodně nenudí a už od samého počátku četby knihy ví, že se stále bude něco dít. Hodně čtenářů tak může kniha už od samého začátku natolik zaujmout, že se od ní neodtrhnou, dokud se

---

⁷⁵ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 9.

⁷⁶ Tamtéž, s. 23.

⁷⁷ Tamtéž, s. 37.

⁷⁸ Tamtéž, s. 50.

⁷⁹ Tamtéž, s. 62.

⁸⁰ Tamtéž, s. 76.

⁸¹ Tamtéž, s. 82.

⁸² Tamtéž, s. 103.

⁸³ Tamtéž, s. 114.

nedozvívá, jak to celé dopadne, a přečtou ji tedy tím pádem do slova jedním dechem. Po jejím přečtení se k ní pak pochopitelně i nadále opakovaně velmi rádi znovu a znovu vrací a nachází v ní pokaždé nové a dosud neobjevené, čemu při úplně první četbě nevěnovali pozornost nebo to přes spoustu jiných dalších podstatnějších rysů asi nezaznamenali.

Ústředním tématem této knihy je černý humor, který je do knihy vsazený, a který není pro každého.

Objevují se zde velmi vulgární výrazy a zastaralá slova jako krchov. Kniha není psána žádným složitým jazykem, díky čemuž jí, myslím si, porozumí všechny věkové kategorie. Domnívám se, že si v knize každý najde to své. Někomu některé pasáže budou možná připadat nudné a jinému zase ne. Tomu, kterému tyto pasáže nebudou připadat nudné, zase budou připadat nudné ty, které těm ostatním ne. A je to takto zcela v pořádku. Není možné, aby měli všichni čtenáři této knihy vždy ve stejnou chvíli úplný stejný pohled na konkrétní věc. Kniha je po celou dobu psaná víceméně spisovným jazykem, jen se občas objevuje hřbitovní slang a specifické výrazy, kterým ne každý může hned porozumět, ale jistě si to každý z kontextu textu nějak odvodí a dá do souvislosti.

Specifické výrazy jsou např.: „Culil se jak rejžák na sobotu“⁸⁴

„Prostě pohoda bambus.“⁸⁵

„Koukal jako sůva z nudlí“⁸⁶

V celé knize se rovněž objevují i velmi vulgární výrazy a velmi vulgární slovní spojení a protažené výrazy (např.: přáááááá, zpráááááá, v osm padesáááááá, úterýýýýý).⁸⁷ Objevují se také spojené výrazy, např. devádesátosm.⁸⁸ Najdeme zde také výraz myšlénky.⁸⁹ Co se týče velmi vulgárních výrazů, je to například název Davidovy blackmetalové skupiny, která se jmenuje Mrdor a název nového budoucího alba, které se jmenuje Těžká vomrda, na němž úplně první píseň nese název Mezinárodní mrdací den.⁹⁰ Kniha je okořeněna specifickými hláškami a černým humorem z prostředí hřbitova, který má Viki Shock tak moc rád.

---

⁸⁴ SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4, s. 17.

⁸⁵ Tamtéž, s. 22.

⁸⁶ Tamtéž, s. 23.

⁸⁷ Tamtéž, s. 41 a s. 43.

⁸⁸ Tamtéž, s. 43.

⁸⁹ Tamtéž, s. 99.

⁹⁰ Tamtéž, s. 73.

4. 1. 5. Autobiografické rysy

V hlavním hrdinovi knihy, Hektoru Hnípalovi, jehož život je plný paradoxů, se promítají autobiografické rysy samotného spisovatele Vikiho Shocka, který je jeho ztělesněním. Paradoxy se na hlavního hrdinu knihy, Hektora Hnípala, doslova lepí. Jeden za druhým, jako na běžícím páse. Jako by se mu nějakým způsobem snad staly osudným a jako by je snad přitahoval nebo co. Tento paradox spočívá např. v tom, že nikdy v životě neměl ambice vystudovat vysokou školu a neměl ve svém životě nikterak vysoké cíle.

Autobiografické rysy se promítají v tom, že jak hlavní postava knihy, tak i Viki Shock, oba rádi píšou. Ovšem s tím rozdílem, že Hektor Hnípal je zatím spíše amatérský spisovatel, ale zato poměrně solidní básník. Tedy alespoň svého času, v raném mládí byl poměrně solidním a známým pražským básníkem, ač poněkud přeceňovaným. Naproti tomu Viki Shock je již kvalitní spisovatel. Oba si nějak přezdívací. A v neposlední řadě také oba pracovali na hřbitově. Autobiografické rysy se zde projevují tím, že hlavní hrdina knihy pracuje na hřbitově a Viki Shock jeden čas pracoval také na hřbitově v Malvazinkách, jak už jednou zaznělo výše. Tento hřbitov, nacházející se v pražské městské čtvrti Bubeneč, je velmi tajemný. Je zde pochována celá řada významných osobností, ke kterým patří například Egon Bondy, z dalších českých významných osobností pak filozof Ladislav Klíma, spisovatelé Jakub Arbes či Ondřej Sekora. Je tu pochován také Karel Bodlák. Jeho hrob je zvláštní tím, že řadu let zde byla náhrobní deska se jménem nebožtíka, avšak posledních pár let tu již deska není. Vskutku velmi podivné. Ostatně jako celý tento hřbitov, jenž je plný nejrůznějších záhad.⁹¹

Látka, kterou zde Viki během své pracovní náplně za celá pracovní léta načerpal, mu posloužila jako námět pro vznik této knihy. Své zkušenosti z pracovní pozice zde využil a popisuje. Autor knihy a hlavní hrdina této knihy, jsou oba úplně stejní také v tom, že oba si nějak přezdívací. Viktor Pípal má pseudonym Viki Shock a hlavní, fiktivní postava knihy se jmenuje Hektor Hnípal a přezdívací si Hektórek. Z toho je patrné, že sám autor do děje této knihy sám originálním způsobem zakomponoval sám sebe. Pohrál si se slovy a vzniklo originální jméno hlavní postavy. Viki Shock si je s Hektorem podobný i povahově a charakterově.

Cením si toho, že v knize je řečené vše podstatné k tomu, aby byla utvořená

---

⁹¹ Tvar obtýdeník živé literatury. PÍPAL, Viktor. Sepulkrální umění, paměťihodnosti a záhady hřbitova Bubeneč (I). [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://itvar.cz/sepulkralni-umeni-pameti-hodnosti-a-zahady-hrbitova-bubenec-i>

celistvá konstrukce díla. Ač se jedná o poměrně krátkou knihu, má zajímavou pointu. Děj se nevěleče, nenastává zde situace, že by děj nepostupoval a pomalu, zdlouhavě a nudně se rozjížděl, než se něco začne. Odehrává se zde něco od samého počátku až do konce.⁹²

4. 2. Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých

4. 2. 1. Struktura knihy a prostředí

Kniha obsahuje dohromady 15 povídek a je věnována Janu Fílovi alias Kristiánu Murnému, jenž je básnickým druhem Vikiho Shocka z dávných let a je autorem nezapomenutelné poémy.⁹³

První povídka je z oblasti Zapomenuté byliny a nese název Jak se stal Kadimír Lejnovič bohatýrem. Druhá je též z oblasti Zapomenuté byliny a jmenuje se Jak Kadimír Lejnovič s Kostějem Nesmrtelným šachy hrál a jak se oženil. Název třetí zní Vikomtova milenka. Čtvrtá s názvem Sněhurka, jakou svět neviděl! (psychopatologicko-analytická variace na klasickou pohádku v hávu freakshow), je věnována památce P. T. Barnuma, a dala celé knize název. Pátá se jmenuje Štědrý večer v Arkhamu. Šestá nese název Pohledný samuraj. Název sedmé zní Sekáč Tanaka (věnováno Bohouši Švarcovi, Vikimu bývalému osobnímu řidiči) a odehrává se v čínském Nankingu. Začíná 1. ledna 1938 a je zakončena 28. února 1942 též v Číně, ale v Kantonu. Osmá Alí Bachráč z Karáči (věnováno Pavlu Machartovi, Viki ex-kolegovi z pojízdné knihovny), která nás zavede do slony a rupiemi proslulé Indie. Je zde realisticky popsána řeka Ganga, hlavní město Indie Dillí a věrní sloni. Devátá Velká Cena Gobi. Desátá nese název Gagariniáda aneb třikrát major Gagarin, jak ho neznáte! Jedenáctá se jmenuje Dopis majoru Gagarinovi od občana Rudčenka (zabavený KGB, odtajněný po padesáti letech). Název dvanácté zní Dopis hlavního konstruktéra Koroljova majoru Gagarinovi ze dne 10. října 1961 (z korespondenčního archivu Valentiny Gagarinové, vdovy po prvním kosmonautovi).

---

⁹² SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4

⁹³ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1.

SHOCK, Viki. *Tiché odpoledne na zaprášené půdě*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2006. ISBN 80-903493-3-1, vepředu knihy před první kapitolou

Třináctá se jmenuje *Létající cirkus pana Grubera*, nadporučíka ve výslužbě (věnováno Mochovi, létajícímu mládenci). Čtrnáctá nese název *Snídaně žampionů* (mykologický horor). Závěrečná patnáctá se jmenuje *Vláček Kaďáček* (pornoparodie) s mottem „Kopulace bez populace!“ (James Joyce – *Odysseus*).⁹⁴

Kniha čerpá ze zapomenutých ruských bylin. První dvě povídky se odehrávají v Rusku, které je proslulé svými bohatýry. Co se prostředí týče, je zde vyobrazena místní krajina. Ruská krajina, jež je obklopena jezery a svatými horami, které zde člověka provází na každém kroku a nabízí mu nádhernou podívanou. Rusko je tím nejlepším možným místem, kam tato povídka mohla být situována. Rusko je rozlehlé, a krajina je svatými horami, vysočinami a pahorkatinami od nepaměti proslulá.

4. 2. 2. Postavy

Vůbec nejudatnějším dávným bohatýrem byl za dávných a dávných časů bohatýr svaté matičky Rusi, jménem Ilja Murovec, který se v těchto končinách narodil.⁹⁵ Jedním z těchto bohatýrů se toužil stát i hlavní hrdina první povídky, Kadimírek Lejnovič. Kniha začíná povídkou z oblasti zapomenutých ruských bylin s názvem „Jak se stal Kadimír Lejnovič bohatýrem“, ve které se narodil hlavní hrdina této povídky Kadimírek Lejnovič, jak už jednou zaznělo výše. Byl velmi statečný, odvážný, silný a udatný. Dokázal sám zastat obrovské množství práce a měl své celoživotní přání, kterého toužil dosáhnout (viz výše). Ve svém životě měl řadu snů a u knížete Vladimíra, sluněčka krásného, a jeho ženy, jasné kněžny Apraxije byl velmi oblíbený, stejně tak všichni ostatní bohatýři v této zemi ho uznávali, pouze Čurila Plenkovič, který byl velmi domýšlivý, byl poněkud jiného názoru a poklonu Kadimírkovi rozhodně nevyjadřoval. To, že byl z chudých poměrů a narodil se, když byla jeho matka na velké potřebě, mu bylo proti srsti.⁹⁶

Kadimírek se narodil velmi chudým rodičům, které na stará kolena sužoval smutek, že nikdy neměli děti. Kadimírek se jen tak ničeho nebál a byl samostatný. Vyznačoval se mimo jiné také tím, že byl velmi obětavý a abnormálně rychle rostl. Se svými rodiči měl vřelý vztah, nedal na ně dopustit a velmi rád jim pomáhal, bohužel oba

---

⁹⁴ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*.

[1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1

SHOCK, Viki. *Tiché odpoledne na zaprášené půdě*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2006. 72 s. ISBN 80-903493-3-1, vepředu knihy před první kapitolou

⁹⁵ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*.

[1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 7.

⁹⁶ Tamtéž, s. 16.

brzy odešli na věčný spánek. Kadimírek byl také velmi citlivý a empatický, úmrtí obou svých rodičů oplakal a velmi těžce nesl. Jeho snem bylo stát se ruským bohatýrem. Měl svého věrného oře Koblížka, který mu jako jediný po úmrtí rodičů zbyl a na kterém se vydal na dlouhou cestu. Po cestě se zastavil v Černigově, kde jeho zraky uchvátila obří krysa Vasilisa. Černigovští provolávali Kadimírkovi slávu, když pobil obří krysu Vasilisu, která pojídala krev Černigovanů. Černigované byli velmi štedří, zasypávali ho dary, mnohokrát mu za jeho zásluhy děkovali a nabízeli mu sličné panny k ženitbě a přesvědčovali ho, aby u nich zůstal a stal se jejich knížetem. Kadimírek měl ovšem odmítavý postoj, neboť měl namířeno do Kyjeva, což Černigovanům také sdělil.

Nakonec se postavil ještě veliteli Tatařinů sultánovi Busurmanovi, který byl velmi nekompromisní a nikoho do své říše nepustil. Sultán Busurman byl zlý, obléhal totiž Kyjev. Avšak Kadimírek i jeho zdolal, pobil ho hlava nehlava. Kníže Vladimír vyjádřil Kadimírkovi za jeho zásluhy obdiv, dík a uznání.⁹⁷

Hlavní hrdina první povídky se svým nejvěrnějším ořem Koblížkem, kterého měl tak moc rád a nedal na něj dopustit, se na něm projížděl kolem řek Volhy, Dněpru a Pučaje a okolo hor.

S přírodou souvisí mimo jiné i zvířata, která ji obývají. V knize se setkáváme s jezevčicí, která čeká jezevčata, a Kadimírek Lejnovič ji zachrání, když si na ni nechá zajít chuť a zůstane radši o hladu. Kadimírek Lejnovič se tedy ukázal i jako velmi citlivý, empatický a milý člověk se srdcem na správném místě. Avšak zároveň byla za tímto jeho rozhodnutím i určitá vypočítavost. V hloubi duše doufal, že se mu tento hrdinský čin jednou nějak vrátí, a i on z toho bude mít nějaký užitek sám pro sebe. Takovou už měl bohužel Kadimírek náuru, že za vším viděl užitek a že ne vždy dělal všechno tak úplně zadarmo. Všechna zvířata jsou naproti tomu velmi obětavá a dobrosrdečná a vypočítavost jim je cizí.

Objevuje se zde jestřáb, jemuž předá jezevčice kachní vejce, když přijde Kadimírkovi na pomoc jako na oplátku za to, že ji nechal naživu. Monolog jestřába a jezevčice je zde uvozen přímou řečí. Obě zvířata se jeví jako velmi empatická, jestřáb proto, že Kadimírkovi za to, že ho nezabije a nesní, nabízí protislužbu v podobě pomoci, až on sám bude v nouzi a bude jeho pomoc potřebovat. Jezevčice proto, že ji poutá mateřská láska ke svým nenarozeným jezevčatům, a proto prosí Kadimírka, aby ji nezabíjel a nejedl, a stejně jako jestřáb mu nabízí protislužbu v podobě pomoci, až bude

---

⁹⁷ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 7-15.

v nouzi a bude její pomoc potřebovat.⁹⁸ Kdyby zvířata mluvila i v reálném životě, bylo by to spíše na škodu, ale naštěstí se jedná pouze o pohádku, kde je personifikace zvířat dovolena.

Máme zde nesmrtelného a zlého Kostěje, který obléhá Kyjev. Ve třetí kapitole se objevuje kentaurice, ukázkové ztělesnění kobyly a ženy dohromady, která vypadá spíše jako kobyly, ale při sexuálním aktu vydává zvuky jako žena. Představovala něžné pohlaví, ale žena to byla zhruba jen z poloviny.⁹⁹

V ústřední povídce této knihy se objevují německé výrazy. Hlavní postavou zde je Sněhurka neboli Hildegarda. Cílem této povídky je zjistit, kam se poděl sedmý trpaslík, Štístko. Vyšlo najevo, že se ukryl ve Sněhurčině vagíně. Koneckonců všichni z nás jsme se přece od embrya a během prenatalního období celých 9 měsíců vyvíjeli v ženské děloze a pak jsme z ní vyšli ženskou vagínou, tak přirozeně vzniká lidský život. Na tom není, myslím si, nic překvapivého. Štístko byl zkrátka ukázkový typ postavy, který se do ženského lůna během celého svého života neustále a opakovaně vracel a v pobytu v ní se zcela vyžíval. Hildegarda neboli Hilda se zase vyžívala v sexuálním spojení se všemi 7 trpaslíky najednou. Název Sněhurka, jakou svět neviděl! zde vychází z toho, že Sněhurka a trpaslíci jsou velmi nemravní. Všichni známe klasickou Sněhurku jako slušnou, vznešenou a především velmi krásnou ženu, která, ačkoli žije se sedmi muži, tak to není lehká dívka, a nemravnost k ní rozhodně nesedí. Sedm trpaslíků na ni nedalo dopustit.

Ovšem tato Sněhurka je úplným opakem té pohádkové, jakou všichni známe. Je velmi zvrácená, a vše okolo sexu ji velmi naplňuje a otevřeně to v této povídce dává najevo. V díle se ukázala jako nevěrná poběhlice, která si nevážíla manželství. Dalo by se říct, že si nevážíla ani sama sebe a překračovala své hodnoty a důstojnost. Poslední zbytky svých hodnot a své důstojnosti, pokud tedy ještě vůbec nějaké byly, tím, co udělala, úplně pošlapala. Nedělala si těžkou hlavu s tím, že podvedla svého chotě, neboť milovala Štístka, se kterým otěhotněla, což jí také nedělalo nikterak těžkou hlavu.¹⁰⁰ V sexu velmi ráda zkoušela nové věci a nebála se experimentovat. Vyspala se všemi 7 trpaslíky. Pro trpaslíky byla spíše zdrojem zábavy a pobavení, možná i zdrojem krácení dlouhé chvíle. Že se nestydí! - Pomyslel si Arnie, který je při sexuálním aktu načapal. Takový skupinový sex se na vlastní oči jen tak nevidí. Je třeba zmínit, že Sněhurka neboli

---

⁹⁸ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 17.

⁹⁹ Tamtéž, s. 29-36.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 48.

Hildegarda byla ze soulože se všemi sedmi trpaslíky úplně hotová.¹⁰¹

Povídka mimo jiné popisuje osudy, jak umírali různé postavy v této povídce, zejména pak trpaslíci. Dalo se čekat, že tato povídka bude mít místy opět sexuální podtext, jako tomu bylo i u Zahradníková roku na hřbitově. Tato povídka je věnována památce Phianesovi Taylerovi Barnumovi. Po celou dobu povídky pro nás všechny nejvíce nepochopitelné zůstává úmrtí všech šesti liliputů.

Arnie se přiznal, proč zabil šest trpaslíků, ačkoli to původně vůbec nebylo jeho záměrem. Důvodem bylo, že se vyspali se Sněhurkou. Tyto sexuální styky je stály život. O tom, kam zmizel Štístko, a kde se ve skutečnosti ukrývá, Arnie zpočátku opravdu vůbec nic netušil. A jak to bylo se všemi šesti ostatními trpaslíky, nakonec přiznal. Štístko se, k velikému překvapení, opravdu ukrýval ve Sněhurčině vagíně, což by nikdo netušil. Schoval se tam, protože tam bylo jednak ticho, příjemné teplo a útulno a vůbec nic mu tam nechybělo. Jediné, co tím způsobil, byl podstatný rozruch, když ho hledali.¹⁰²

Povídka Štědrý večer v Arkhamu popisuje starobylé město Arkham, které leželo v zapadlých končinách Nové Anglie, konkrétně v údolí Miskatonic, které se toho prosincového večera roku 1913, kdy se příběh začíná, zdálo být velmi klidným.¹⁰³

Co se týče povídky Pohledný samuraj, jeho hlavním hrdinou je mladý a pohledný pan Onano Kakaki, který měl cit pro básnické i malířské umění, ale také pro bojové umění. Všechny tyto činnosti mu šly velmi dobře, a byl v nich velmi šikovný. Do všech těchto činností promítal své vlastní já a velmi je prociťoval. Miloval sexuální orgie, kterým se velmi rád oddával, a necítil se vůbec provinile kvůli tomu, že si najímal nejrůznější gejši a kurtizány. Měl svého věrného, tlustého sluhu Šukimota. Jednoho rána se v něm cosi zlomilo a napadlo ho, že namaluje svou podobiznu. Pustil se do maratону kreseb autoportrétů a po celou dobu si to náramně užíval. Od této chvíle měli všechny gejši, kurtizány a mladí chlapi smůlu, už je nepřijímal. Přestal využívat i erotických služeb otlého Šukimota.

Byl to velmi zvláštní podivín, neboť se miloval se svým odrazem v zrcadle, a svůj úd do svého odrazu v zrcadle přirážel tak moc, až se zrcadlo rozbilo a způsobilo mu vážně poranění. Šukimoto, ač byl otlý, tak to jinak byl moc dobrý člověk, který měl Kakakiho opravdu velmi rád, a když uslyšel pád zrcadla a křik svého pána, ihned mu přispěchal na

---

¹⁰¹ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 44.

¹⁰² Tamtéž, s. 44-48.

¹⁰³ Tamtéž, s. 49.

pomoc a copem mu zachránil život. Šukimoto byl též velmi obětavý člověk. Kakaki se ze své nehody poučil a od té doby už byl velmi opatrný, a dával si bedlivý pozor. Tato patálie ho natolik poznamenala, že byl do budoucna velmi skeptický vůči zrcadlům, a od té doby již žádná zrcadla doma neměl, čemuž se ostatní obyvatelé velmi podivovali. Kakaki tím byl totiž mezi lidmi všeobecně známý.¹⁰⁴

Povídka s názvem Sekáč Tanaka je pro silné žaludky. Hlavní pointou povídky je, že probíhá vytrvalostní závod v sekání hlav. Na samém začátku bylo sekáčů o něco více, ale nejméně, nejdůležitějšími nakonec zůstali jen dva, a to Sekáč Tanako a Kitano. Ti se nejvíce osvědčili a ukázali se jako nejspolehlivější pro soutěž. Oba jsou kati, honí se za vítězstvím, „jedou“ v tomto případě doslova a do písmene přes mrtvoly. Oba jsou velmi vyrovnaní soupeři a také velcí rivalové. Rozjedou závod o vítězství a vzájemně se předhánějí. Povídka se odehrávala v Nankingu v Číně a nabízí nám krví oplývající prostředí a nejděsivějším místem byla jáma, kam odlétaly useknuté hlavy.¹⁰⁵

Povídka Alí Bachráč z Karáčí nás zavádí do slony proslulé Indie.¹⁰⁶

Hlavní hrdinové povídky s názvem Velká Cena Gobi se ženou za tím, aby byli úspěšní. Stanovili si cíl přejet napříč poušť Gobi. Jejich největší touhou je zlomit rekord v počtu na kole ujetých kilometrů za jeden den.¹⁰⁷ Tato honba s sebou ovšem přináší i jistá úskalí. Je natolik vyčerpávající, že jim bere veškerou energii, a cítí se velmi žízniví a vyhládlí. Uchylují se v důsledku toho ke kanibalismu. Dojdou nakonec ke zjištění, že i místní pokrmy, jako je kumys či sušený tvaroh, které jim zpočátku připadaly natolik odporné, jsou lepší než člověk.¹⁰⁸

Není překvapivé, že místní krajina je zcela liduprázdná, bez veškeré zeleně a bez veškeré fauny. Nabízí jen nekonečné písečné pláně a azurově modré nebe nad tou obrovskou písčitou plochou. Taková dlouhá cesta pouští je pro postavy velmi monotónní a neustále je provází pocit, že jsou kdesi daleko od civilizace. Kde nic tu nic. Cítí se zcela zmožené a vyprahlé, ovšem po vodě nikde ani památky. Tato situace je naučila vážit si a mít radost i z maličkostí, a být za vše nesmírně vděční. Jejich výdrž je také daleko větší než u běžných lidí. Naučili se žít s pocitem chronického hladu a žízně, takže už to kolikrát ani nevnímali.¹⁰⁹

---

¹⁰⁴ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, 61-64.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 65-75.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 76-85.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 86-88.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 92-94.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 90

Povídka Gagariniáda aneb třikrát major Gagarin, jak ho neznáte! je typická tím, že se zde před slova a doprostřed slov přidává v. Najdeme zde výrazy jako doopravdy,¹¹⁰ voko, voslintal, vodpalovací, a namísto hlavním výraz hlavním.¹¹¹ Na každé stránce této povídky je takových slov celá řada.

Následující povídka je psaná velmi specifickým nespisovným jazykem, která ji dělá atypickou. Je absolutně v rozporu s gramatikou a pravidly českého pravopisu. Myslím si, že to je záměr, používat takový typ jazyka. Hlavním tématem této povídky je originalita, což je u všech povídek v celé knize, ale v této je patrná úplně nejvíce.¹¹²

V další povídce je hlavní hrdina pan Gruber velmi upovídáný a skáče doslova jako blecha. Označila bych ho za velmi složitou a komplikovanou osobnost. Nejlepším označením pro něho je bohém. Dalekosáhle mluví o nepodstatných věcech a než se dostane k jádru věci, trvá mu to celou věčnost. Na druhou stranu mu nelze upřít fakt, že má smysl pro detail a vše se nám pokouší popsat do nejmenších detailů, ač ne vždy je to nutné. Ve výsledku se k jádru věci propracuje až na samém závěru a vysvětlí ji rychle a stručně, což mu koneckonců bylo i doporučeno. To je velmi paradoxní, že hlavní jádro problému má tak omezený prostor pro diskusi. Chová se svým způsobem i poměrně arogantně, neboť stále není schopen akceptovat fakt, že vyhrazená doba pořadu je pouze 15 minut a v této době má prostor pro vše, co chce sdělit. A on to stále nebral v potaz, a to ani navzdory tomu, že je mu to neustále připomínáno. Chová se skutečně velmi sebestředně. Je to zkrátka člověk, který si dělá, co chce. Řadu posluchačů unudil, na samém konci jich zbyla menšina. Ti, kteří zůstali, si mohou říkat šťastlivci, že vydrželi.¹¹³

Hlavní pointou povídky Snídaně žampionů je, že se houby vzepřou houbařům a zcela ovládnou les. Jejich cílem je vyhnat z lesa houbaře, což se jim ve výsledku také povede. Ovšem toto vyhnání houbařů spočívá v tom, že se samotné houby stanou pojídači houbařů, až je všechny sní do posledního houbaře. Je to typická ukázka personifikace, neboť se neživé věci chovají jako lidé. Nejen že se tak chovají, oni mají doslova lidské vlastnosti, a dokonce i jako lidé mluví. Povídka je doslova přesycena latinskými názvy. Objevují se zde latinské názvy jednotlivých hub a jejich částí.¹¹⁴

V závěrečné povídce Vlášek Kaďáček dominuje opět zvrácenost a problematika

---

¹¹⁰ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 96.

¹¹¹ Tamtéž, s. 97.

¹¹² Tamtéž, s. 101-104.

¹¹³ Tamtéž, s. 109-121.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 123.

sexuálních praktik. Postavy jsou vesměs velmi svérázné a své. Jsou to smolaři, kteří slouží účelům parodie, což je hlavním tématem této povídky i celé knihy. Jsou rády středem pozornosti a rády se veřejně obnažují. Ostych je pro ně cizí slovo a pornografie jim dělá dobře. Cílem povídky je především ukázat, jak vypadá běžný každodenní život lidí, kteří se pohybují v této branži, což je pro normálního smrtelníka něco absolutně nepřipustného.

Ač se dnes o sexualitě už zcela běžně mluví, určité záležitosti související s tímto tématem pro nás však nejsou samozřejmé.¹¹⁵ Jsou podané z hlediska, s jakým se běžně nesetkáváme.

Všechny postavy v této knize na mě působí velmi specifickým dojmem. Oceňuji obětavost bytostí z říše zvířat. Zvířata na mě působí jako bytosti, které se zdají být daleko lepšími, než jsou lidé. Pro ostatní by se rozkrájeli. Zvířecí postavy jsou jednoznačnou ukázkou personifikace, neboť se chovají a jednají jako lidé, a především mluví. Dalo by se říct, že tato krátká zápletka související se světem zvířat, by se vlastně dala považovat i za bajku, neboť zní plyne nějaké ponaučení, v tomto případě spíše rada a doporučení z říše zvířat pro říši lidí – že by si lidé měli ze zvířat vzít příklad a ponaučení, jak by se měli chovat.

K postavám text směřuje a odkazuje na ně. Vnímáme je zde jako reálné bytosti, které vnímají, myslí, cítí a reagují podobně jako lidé. Představují klíčový předmět literární komunikace a musíme je zde rozhodně pokládat za hlavní původce děje. Jsou neodmyslitelnou součástí fikčního světa, na jehož vzniku se podílí. Postavy jsou hlavními subjekty, které píšou děj. Vyznačují se jednoznačnou bezprostředností a přirozeností. Jsou velmi vyrovnané a jen tak něco je nerozhází. Působí dojmem až flegmatiků. Avšak zvířata nikoli, ta působí velmi empatickým a ochranným dojmem. Postavy v této knize mají silnou povahu a jsou nebojácné. O veškerých věcech mluví zcela otevřeně a bez zábran. Nic neskrývají, nemají totiž žádnou potřebu cokoli skrývat. Rozhodně nepůsobí tajemným dojmem. Je jim jedno, co si o nich kdo myslí, a že si na ně třeba někdo ukazuje prstem a baví se na jejich adresu. Nejen toto je nechává zcela chladnými. Zastávají názor, že člověk má být vždy za každé situace zcela uvolněný a přirozený. Jedná se o typický příklad kulatých postav, neb se vyznačují vícero vlastnostmi a v průběhu vyprávění se mění. Každá postava má široké spektrum vlastností jak kladných, tak i záporných. Těžko říct, které u jednotlivé postavy převažují. Z tohoto důvodu všechny postavy považuji za příklad kulatých.

---

¹¹⁵ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 127-133.

4. 2. 3. Vypravěč

Vypravěče zde považují za jednoznačně spolehlivého, protože nám v knize předává jen ty informace a poznatky, které jsou zcela v souladu s onou fikční pravdou, o kterou usiluje každý spolehlivý vypravěč. Poskytuje jen pravdivé a ověřené informace a pouze ty, které jsou důležité, aby v díle zazněly, neboť právě ony hrají důležitou roli v celkovém ději. Vypravěč nám neposkytuje zbytečné, nicneřikající informace, které k celkovému pochopení a kontextu díla nijak nepřispějí. Postavy nám popisuje realisticky a bez příkras. Jeho cílem je nám předávat pouze podložené a pravdivé poznatky a informace, které vychází z jeho vlastních životních zkušeností a vědomostí. Snahou vypravěče je nám poskytnout co nejvíce pravdivých a podložených informací. Na jeho tvrzení se dá zcela spolehnout a nemusíme mít vůbec žádné pochybnosti o jejich pravdivosti. V případě spolehlivého vypravěče musíme mít vždy stoprocentní jistotu, že to, co čteme, to, co nám vypravěč předkládá, je na 100 % pravdivé, spolehlivé a podložené. V příběhu nám odkrývá a popisuje vždy jen to, co je nutné, aby bylo sděleno. Vypráví pouze o tom, co je důležité pro ucelenost a celistvost příběhu. Vše to, když se dohromady spojí jako mozaika, dohromady utváří celý na sebe logicky navazující příběh. Což je základní stavební jednotka textu spolehlivého vypravěče. Toto jsou jednoznačné rysy spolehlivého vypravěče.

Pro srovnání: naproti tomu nespolehlivému vypravěči chybí nejen dostatečné vzdělání a dostatečné vědomosti, ale také dostatečná podloženost předávaných informací. Když se všechny tyto faktory spojí dohromady, tak čtenář může pochybovat o tom, zda jsou předávaná sdělení pravdivá.

Vypravěč je zde skutečně velmi důležitou složkou, na které vše závisí. To, co říká, logicky není v přímé řeči a pod uvozovkami, neboť je jeho úkolem vyprávění převypravovat. O postavách nám prozrazuje skutečně jen to, co chceme a potřebujeme znát. Žádné zbytečné poznatky, které vývoji děje nijak nepřispějí a na děj nemají žádný vliv, se zde neobjevují. Zbytečné informace, které by neměly charakter k něčemu s jasným cílem směřovat, zde nenajdeme. Postavy vypravěč popisuje zcela realisticky a bez příkras, stejně jako prostředí.

4. 2. 4. Kompozice

Hlavními motivy díla jsou zvrácenost, neotřelost, otevřenost, fantazie, fikce, sci-fi, horor. Tématem je originalita, která všechny povídky spojuje, neboť celkový děj knihy pojednává o všemožných tématech.

Paroduje různé žánry, počínaje zapomenutými ruskými bylinami, od povídky „Sněhurka, jakou svět neviděl!“, která zde pochopitelně nesmí chybět, neboť dala celé knize název, a najdeme ji v knize v pořadí jako čtvrtou, dále je to fantasy, sci-fi, horor, slasher, steam punk, detektivka, růžová knihovna, orientální cestopis, pohádka, příhody Barona Prášila, Bigglesovy letecké bitvy, freakshow a další. Velkým plusem je, že ač se ve většině případů jedná o vážná témata, jsou podána hravou a humornou formou. Navíc se jedná o mezi lidmi nejpopulárnější žánry.¹¹⁶

Kompozice je chronologická, ale oproti Zahradníkově roku na hřbitově nemá děj logickou návaznost, ale děj v každé povídce se plynule vyvíjí od začátku až do konce. Každá povídka vystupuje sama za sebe a má svůj vlastní děj a svůj vlastní spád, takže když si čtenář z této knihy přečte pouze vybranou povídku a nečetl ty předešlé, pro pochopení kontextu to nijak nevadí.

V celé knize se objevují řečnické otázky a zvolací věty zakončené vykřičníkem. Objevují se také výrazy zakončené na v, např.: zachroptěv. Velmi často se také objevuje přímá řeč, která celé knize dodává potřebnou živost. Přímá řeč nám dává jasně najevo, kdo zrovna mluví, a oživuje děj. Máme díky ní pocit, že jsme součástí právě vyprávěného děje.

Text je členěn na kapitoly a objevují se zde pomlčky a poměrně častá je také apoziopseze čili nedokončená výpověď, která čtenáře nabádá k hlubšímu přemýšlení o textu.¹¹⁷ Toto přemýšlení vede k tomu, že o konkrétním výroku lze přemýšlet více různými způsoby.

Objevují se zde také specifická slovní spojení, jako např.: „slunéčko krásné.“¹¹⁸ Najdeme zde protažené výrazy ve zvolacím rozkazovacím způsobu, např.: „pšššššššš!“¹¹⁹ Tento výraz se v knize objevuje několikrát, a v několika povídkách. Označila bych ho za typický jazykový prvek tohoto díla. Najdeme zde výraz „až do mrtě.“

---

¹¹⁶ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, zadní titulní obálka knihy

¹¹⁷ Tamtéž, s. 14. a s. 36.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 14.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 96.

Specifických výrazů je kniha zkrátka plná.¹²⁰

Kniha je krátká a čtivá a dá se přečíst jedním dechem. Je psaná srozumitelným jazykem. Možná právě onen hravý a specifický jazyk napomáhá faktu, že se kniha zdá být oddechová. Text je hezky členěný do odstavců a je doplněn kongeniálními ilustracemi talentované výtvarnice Lindy Sovy.¹²¹ Co se týče samotných postav a vypravěče, obě tyto složky na mě působí velmi podobným dojmem jako v Zahradníkově roku na hřbitově. Všechny postavy se chovají velmi svérázně, jak už jednou zaznělo výše. Postavy v této knize jsou si s těmi ze Zahradníkovy roku na hřbitově zkrátka velmi podobné.

Jedná se o sbírku povídek, které jsou laděné na vlně černého humoru. Často se zde zesměšňují různé věci nebo se berou až na příliš lehkou váhu. Není náhoda, že Vikiho knihy jsou typické černým humorem. Jinak tomu nebylo ani v případě Zahradníkovy roku na hřbitově. Vzhledem k tomu k jakým literárním směrům se Viki často veřejně hlásí, se zde problematika černého humoru přímo nabízí. Dadaismus má velmi často sklony k černému humoru. Avšak parodovat zrovna ruské byliny může být poněkud komplikované.

4. 3. Poddůstojníky

Nyní už od naratologické analýzy dvou prozaických knih přejdeme k naratologickému rozboru dvou poetických knih. První z nich je zajímavá kniha Poddůstojníky. Četla jsem vydání, které vyšlo díky Ministerstvu kultury České republiky za podpory Nadačního fondu Obce spisovatelů. Sběrka byla napsaná převážně v letech 1995 až 1998, a v těchto letech ji Viki Shock také vydal.¹²² Bylo to tedy v době, kdy mu bylo něco málo přes 20 let. Jeho tvorbu můžeme s jemnou nadsázkou označit i za ohlasovou poezii – v jeho případě dadaistickou a surrealistickou.¹²³ Ohlasová poezie je snaha o co největší napodobení ústní lidové slovesnosti.

Kniha se člení na tři části. Část první má tyto kapitoly: „A letím s bohem do Ruska“, která obsahuje Arpády z let 1995-1996. Poté „Krása voyeurismu“, jejíž první část je zaměřena na Fintu kapitána Flinta a je zde užito paranoicko-kritické metody Salvadora Dalího. Básně jsou z roku 1996. Část druhá pak obsahuje kapitolu „Vrtochy

---

¹²⁰ SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. [1. vyd.]. Praha: Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1, s. 132.

¹²¹ Tamtéž, titulní zadní obálka knihy

¹²² SHOCK, Viki. *Poddůstojníky*. Praha: Cherm, 2003. ISBN 80-86370-12-7, s. 97.

¹²³ Tamtéž, s. 97-101.

(Automatické texty z roku 1996)“. Ve třetí části najdeme „Podivuhodný případ pana Harta a jiné příběhy“ (obsahuje Zápisy snů z let 1995-2001). A poté „Diamantové mládí“ (jejíž součástí jsou Stříhové texty z let 1997-1998).

Kniha obsahuje dohromady 61 básní. Z jejich názvů je patrné, že jsou hodně zaměřeny na parodii Ruska (část „A letím s bohem do Ruska“), vylučování, sexualitu a rozmnožování. Báseň s názvem „Pohádkové kasino,“ nás přenesse do švýcarského města Curychu, kde se děj odehrává.

Některé básně jsou členěny na sloky, některé naopak na řádky těsně pod sebou a některé jsou psané jako celistvý text. Objevují se zde opět zvolací věty a řečnické otázky. Jsou zde zmíněna jména jako Sindibád, Šeherezáda (obě najdeme v básni Pohádkové kasino), Aladin, Skipy, námořník Pepek, který se kamarádí se Skipem. Pojednává se zde o síle orchestru a jde zde nastíněn účinek drog. Objevuje se zde i téma nevěry, což je důsledkem rozvodu Dada – našel lásku v bazaru a pak ho podvedla s psíkem v telefonní budce, podvedla ho s pavíánem, podvedla ho s hodně zvířaty.

Název sbírky je logicky odvozen od toho, že pojednává o intimních věcech a sexualitě čili o tématech, která nejsou v lidské společnosti běžně přijímána jako důstojná. Jsou něčím, co je pod hranicí běžné důstojnosti. Tato témata jsou nastíněna zajímavě a zároveň slušnou formou. Nechybí zde ani témata z oblasti rozmnožování, obohacené o výrazy jako oranžová spermie, zaschlé semeno či růžová vagina.

Témata ze sexuální oblasti, týkající se rozmnožování a vylučování byla ve společnosti dlouho považovaná za tabuizovaná. Těžko říct, proč tomu tak bylo. Jedná se o naprosto přirozená témata, která jsou nezbytnou součástí lidského života a všechno to dělá každý, jen to nikde veřejně neprohlašuje. Vždyť bez lidské sexuality by ani nemohl vzniknout život. Bez jídla a pití bychom nemohli žít, neb je to náš důležitý pohon k tomu, abychom po celý den mohli plně fungovat. A když je příjem, musí být logicky i výdej. Všechna tato témata dohromady představují koloběh lidského života. Jsme zplozeni, narodíme se, během života přijímáme potravu a nápoje, abychom mohli plně fungovat a v důsledku toho po příjmu nápojů močíme a po příjmu potravy vylučujeme. Během svého života se milujeme, i my sexuálně žijeme, oddáváme se nejrůznějším sexuálním polohám a praktikám a v důsledku toho se rozmnožujeme, a takto jde celý proces v lidské společnosti neustále dokola. A je to tak dobře, bez toho by se vývoj populace definitivně zastavil.

Též se zde píše o vylučování a exkrementech, a to tak, že ač je vylučování choulostivé téma, o kterém mezi sebou lidé moc nemluví, je potřeba brát rozhodně

v každém případě plně na zřetel, že vylučuje každý, to je jasný fakt. Je to přirozená lidská potřeba, exkrementy jsou běžnou součástí života.

Ze sbírky s názvem „Lekce leknínové skatologie“ je zcela jasné, že i exkrementy jsou běžnou součástí života, jak jsem o tom psala o pár řádků výše.¹²⁴ Najdeme zde vše, co se souvisí se sexem, jak už zaznělo výše. Najdeme zde také celou řadu synonym pro výraz souložit, např.: „A píchá Lindu.“¹²⁵

Uvedme na příkladu:

„zatímco co žito spalo v altánku“¹²⁶

„neohlášená blizna přišla s podbradkem“¹²⁷

„Ručník se tlemí na Lindu a píchá Lindu“¹²⁸

„Ručník se dost vytlemil a Linda je plná“¹²⁹

„vzlykla si oranžová spermie“¹³⁰

V básni s názvem „Setkání cestovatelů Tayerlinckeho a Puchmajera s opičími lidmi“, hlavní hrdinové básně Tayerlinck a Puchmajer uskuteční celou řadu výprav a sjedou mnoho divokých řek, díky čemuž se velice proslaví. Odjakživa se ženou za úspěchem a slávou a jsou schopni kvůli tomu riskovat i život a o několik let později zahynuli.¹³¹ Postavy se sexu buď přímo samy účastní nebo jsou jeho intenzivními pozorovateli.¹³²

To, že tato sbírka pojednává a souvisí se sexem, je hezky popsáno např.: v básni s názvem „Zrezivělé lízání = umírání“¹³³.

Co se postav týče, jsou opět své, specifické, svérázné a zvrácené. Což jsou vlastnosti, které jednoznačně spojují všechny postavy z mých čtyř rozebraných děl autora. I v této sbírce je pro ně opět potěšením vše, co se týká rozmnožování, soulože, znásilnění, vylučování a s ním spojených exkrementů a moče. Ve sbírce se apeluje také

---

¹²⁴ SHOCK, Viki. *Poddůstojníky*. [23. publikace, svazek 10]. Praha: Cherm, 2003. ISBN 80-86370-12-7, s. 36.

¹²⁵ Tamtéž, s. 53.

¹²⁶ Tamtéž, s. 11.

¹²⁷ Tamtéž, s. 17.

¹²⁸ Tamtéž, s. 53.

¹²⁹ Tamtéž, s. 53.

¹³⁰ Tamtéž, s. 80.

¹³¹ Tamtéž, s. 62.

¹³² Tamtéž, s. 69.

¹³³ Tamtéž, s. 81.

na čest.¹³⁴ Postavy v celé sbírce jsou typickým znakem personifikace. Označuje jev, kdy mají neživé věci lidské vlastnosti, kdy se neživé věci chovají jako lidé, a dokonce i mluví. Personifikace je pro tuto sbírku velmi typická a je jí doslova plná. Na jejím základě je v podstatě vystavěná a je základní stavební jednotkou celé této sbírky.

Rovněž se zde objevují zkratky, jak už jednou zaznělo výše, v básni s názvem Pes přítel člověka (D. U. P.), jsou hned dvě. D. U. P. = Digitální ultrafialový pes, A. B. = Alfréd Buchlík.¹³⁵

Další moc pěkná ukázka personifikace je např.: v básni „Jak se žaludek změnil v popel“, kde najdeme větu: „Žaludky se sešly na náměstí, aby si promluvily...“¹³⁶ Objevují se zde také metafory: např. v básni s názvem „Život v přírodě“ - vdaná hlína.¹³⁷

Kompozice je opět chronologická, avšak jednotlivé básně v knize na sebe nenavazují. Kniha je obohacena černobílými kresbami a anglickými výrazy.

4. 4. Dvacet deka něžností

Druhá poetická kniha, která je předmětem mého naratologického rozboru, se jmenuje Dvacet deka něžností. Jedná se o velmi tenkou sbírku básní, se kterou Viki Shock v roce 1997 vstoupil do literatury a vydal si ji vlastním nákladem. Čili je to tedy jeho úplně první napsané a vydané dílo vůbec. Sbíрка je věnována příteli a kamarádovi Vikiho Shocka Robertu S. Vonskymu a obsahuje dohromady 23 básní. Tím, že jich je přes dvacet, proto název dvacet deka a označení „něžností“ je v tomto případě tak trochu ironie, vzhledem k tomu, o jakých tématech sbírka pojednává.

Básně jsou z let 1994-1995 a byly vydány v Praze. Jako všechna díla Vikiho Shocka je sbírka opět doplněna černobílými karikaturami a zátišími. Autorem těchto ilustrací je sám Viki Shock a Dan Kružbera. Občas zde najdeme zvolací věty, které jsou často zakončeny i několika vykřičníky, dále spojovníky, lomítka a zkratky vlastních jmen. Zkratku vlastního jména najdeme například ve druhé básni hned v jejím názvu.

Hlavní postava básně
„Vlastimil Pšenička ml.
je neuvěřitelně líný

---

¹³⁴ SHOCK, Viki. *Poddůstojníky*. [23. publikace, svazek 10]. Praha: Cherm, 2003. ISBN 80-86370-12-7, s. 37.

¹³⁵ Tamtéž, s. 28.

¹³⁶ Tamtéž, s. 41.

¹³⁷ Tamtéž, s. 11.

On je dokonce nejlínější člověk
kterého jsem kdy poznal
Kdyby se na Ibize pořádala soutěž
o nejlínějšího tvora této planety
V. P. ml. by jí určitě vyhrál
a to tím
že by se vůbec nenamáhal
výše zmíněné akce zúčastnit¹³⁸

Sbírka obsahuje dohromady 3 pomluy související právě s původním pseudonymem Vikiho Shocka, a sice Viktora Griče, který předcházel jeho současnému pseudonymu Viki Shock. První je: „Viktor Grič je sračka!“¹³⁹ Druhá: „Viktor Grič neumí vůbec psát a jeho lyrika stojí za hovno!“¹⁴⁰

Třetí:
„Viktor Grič je naprosto připodělanej člověk
a je úplně v hajzlu
Zde je nutno podotknout
že je to můj velmi blízký přítel
a výslovně si přál
abych toto vše napsal
Dále je nutno
uvést na pravou míru
že Viktor Grič
je můj druhý pseudonym
Děkuji za pochopení“¹⁴¹

Vlastimil Pšenička ml. = Vlastimil Pšenička mladší, dále už jen V. P. ml. Báseň je zakončena zvolací větou – Mnoho štěstí Vlastíku!¹⁴²

Z pomluv, které obsahují skutečně vulgární výrazy ohledně Vikiho prvního pseudonymu, je patrné, proč se Vikimu postupem času tento pseudonym znechutil,

---

¹³⁸ SHOCK, Viki. *Dvacet deka něžnosti*. [1. vyd.]. Praha, 1997. 1994-95, s. 9.

¹³⁹ Tamtéž, s. 4.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 14.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 22.

¹⁴² Tamtéž, s. 9.

a došlo ke změně jeho pseudonymu na Viki Shock. O tom více již ve třetí kapitole mé práce. V celé sbírce se objevují germanismy a anglické výrazy.

V básni „Veronika a já“ poznáváme dívku jménem Veronika, která sice nebyla moc na sex, ale měla svého milého, který si s ní rád sexuálně užíval, moc ráda. Ba ho přímo milovala, ač byl prolezlý všemi možnými nemocemi, a často míval své schizofrenní nálady.¹⁴³

Nechybí zde ani občasné vulgarismy, řečnické otázky a tázací věty.¹⁴⁴ Báseň „Psychopat“ ovládne blázen, který si hraje na schovávanou sám se sebou, jde se hledat, a na základě toho usoudí, že jelikož se stále nemůže najít, tak je asi dobře schovaný, neboť celé odpoledne stráví tím, že hledá sám sebe. Po všech stránkách ukázkový vyšinutý blázen, který si nepřipouští, že by to snad neměl v hlavě v pořádku a stále nechápe, proč je umístěn do psychiatrické léčebny.¹⁴⁵

Kompozice je opět chronologická, a jednotlivé básně v knize na sebe opět nenavazují.

Básně jsou krátké, víceméně na jednu až dvě stránky formátu o něco málo menší než klasická A5. Jsou psány opět volným veršem a jsou členěny na sloky. Občas se však objeví i nějaký rým, například v básni

„Apatické stavy“ – „neonanujícími v čase
a tak si myslím
že bůh je prase
co v plné kráse“¹⁴⁶

V tomto případě se jedná o rým střídavý. Rým najdeme na více místech v básni, ale valná většina sbírky je psána volným veršem.

Zajímavé je, že zde najdeme sloveso zakončené ve tvaru, která se používala ve starší české literatuře a je jím: „unavujice.“¹⁴⁷ Jedná se o přechodník přítomný.

Sám Viki přirovnává psaní básně k sexu. Opět téma, které je jeho už natolik známou doménou. Viki Shock má velmi často sklony směřovat od jakéhokoli tématu, o kterém aktuálně píše, právě k sexu. Zastává názor, že požitky z psaní poezie je natolik silný, že se vyrovná sexu, ba naopak, někdy je dokonce i lepší než nějaká ženská a sexuální splynutí s ní, ať už jde o klasický sex s ní nebo o orální sex se ženou. Popisuje,

---

¹⁴³ SHOCK, Viki. *Dvacet deka něžnosti*. [1. vyd.]. Praha, 1997. 1994-95, s. 11.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 18.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 20-22.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 25.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 35.

že když báseň píše, cítí ten tlak tam dole, a když ji dopíše, cítí tu vlhkost ve slípech. Avšak zase pozor, ne vždy tomu tak je. Báseň je sex a někdy taky ne.¹⁴⁸

---

¹⁴⁸ SHOCK, Viki. *Dvacet deka něžností*. [1. vyd.]. Praha, 1997. 1994-95, s. 38.

5 Literární proudy, ke kterým se Viki Shock často veřejně hlásí

4. 1. Avantgarda

K nástupu první avantgardní skupiny došlo v české literatuře okolo roku 1910. V tuto chvíli byla obvykle nazývána předválečnou modernou. Hlavním cílem avantgardního umění byla snaha postihnout dynamickou tvárnost života 20. století, která spočívala především ve vědeckých a technických objevech. Těmito objevy jsou například kvantová teorie Planckova, teorie relativity Alberta Einsteina, bezdrátové připojení či spalovací motor, které proměňovaly obraz světa. V souvislosti s tím docházelo k utváření nového vědomí prostoru, času a rovněž i hodnot. Celý tento moderní svět zahrnující rychlovlaky a letadla, kypění velkoměstských ulic, ruch práce, nové městské zábavy, mezi které řadíme film, sport, cirkus a varieté. Dále se jedná o periferní a dosud zanedbávané druhy kultury, tímto vstupoval do umění. Následně ovládnul veškerá témata uměleckých děl. Zpočátku byli mezi českými avantgardními umělci důležití hlavně výtvarníci, sdružení nejprve do Osmy. Jednalo se o Emila Fillu, Bohumila Kubištu a jiné. Poté se sdružili do Skupiny výtvarných umělců, ve které se už objevili vedle architektů a malířů Pavla Janáka, Josefa Gočára a Josefa Chochola, Vlastislava Hofmana, Emila Filly, malíře a grafika Václava Špály, předního kubistického sochaře Otty Gutfreunda a malíře Vincence Beneše také literáti jako František Langer a bratři Čapkové, z nichž Josef Čapek byl nejen výtvarník, ale i prozaik. V neposlední řadě též kritikové a dějepisci výtvarného umění, jako Václav Vilém Štech, Vincenc Kramář a Antonín Matějčík.¹⁴⁹

V trojici osobností Ferdinandu Peroutkovi, Josefu Kodíčkoví a Karlu Čapkoví vyvolala podpora literárního kritika Františka Xavera Šaldy polemickou reakci. Připomněli, že nové umělecké programy v mnohém už přinesla právě předválečná avantgarda. V první třetině dvacátých let vrcholil směr proletářské poezie, za jejíž vznikem stojí Jiří Wolker, známý svým dílem *Host do domu* a jeho v pořadí druhou vydanou sbírkou *Těžká hodina*.¹⁵⁰ Kromě Jiřího Wolkeru směřovali k proletářské poezii z nejmladších představitelů také Jaroslav Seifert, v jeho prvních sbírkách *Město v slzách* (1921) a *Samá láska*. Dále Konstantin Biebl, ze slovenských autorů pak skupina davistů,

---

¹⁴⁹ LEHÁR, Jan, Alexandr STICH, Jaroslava JANÁČKOVÁ a Jiří HOLÝ. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2, s. 507.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 571.

nejvýrazněji Laco Novomeský (Nedeľa, 1927) a v kritikách i ve verších se o ni zaslouhoval jejich vrstevník Antonín Matěj Píša.¹⁵¹ Na přelomu 20. a 30. let dochází ke krizi avantgardy a dochází k proměně v literárním vývoji. Avantgardní generace se velmi intenzivně vyvíjí a tvorba představitelů Devětsilu se rozbíhá různými směry. Do literatury vstupují noví autoři, i samotná atmosféra doby se proměňuje. Ostré spory avantgardy poukázaly na fakt, kteří si umělci, jež se hlásili k Devětsilu, do té doby jen velmi málo uvědomovali.

Šlo o to, že moderní umělecká tvorba se dostává do rozporu s revolučním, komunistickým a politickým hnutím.¹⁵² Došlo k vyloučení sedmi spisovatelů, kteří se hlásili ke komunismu a proti novému nastolenému vedení protestovali. Je to český básník Stanislav Kostka Neumann, česká prozaička Marie Majerová, česká spisovatelka a novinářka Helena Malířová, František Alois Hora, Ivan Olbracht, český spisovatel a dramatik Vladislav Vančura a český básník a překladatel Josef Hora, který tehdy přišel s názorem, že se „politika a literatura rozcházejí“.¹⁵³

Co se týče dalších literárních proudů, dadaismus spolu s kubismem též řadíme do avantgardy. Dadaismus se objevuje ve Vikiho básnické sbírce Poddůstojníky, především je velmi patrný v první části knihy, v části „A letím s bohem do Ruska.“ Irracionalismus pak v básnické sbírce Negropolis aneb Irracionálno dobyto! Co se týče toho, jaké nové možnosti přinesla avantgarda v české literatuře, sám Viki Shock říká, a teď ho přímo cituji: „Romantici, prokletí básníci, dadaisté, surrealisté, patafyzičtí, OULIPO, beatnici a další určitě přinesli mnoho nových různých způsobů, jak tvořit, ať už pod vlivem omamných látek, metodou stříhu, zápisem snů, hypnózou, simulací šílenství (paranoicko-kritická metoda Salvadora Dalího), hrou vybraná mrtvola, persifláží, koláží, aplikováním matematiky na tvorbu textu atp. No a teď je to samozřejmě umělá inteligence a Chatbot GP. Myslím, že už před pár lety Petr Štengl vydal sbírku básní, kterou mu nějak vygeneroval počítač, nebo to snad dokonce prohnal nějakým internetovým překladačem. Takže možnosti tu jsou.“¹⁵⁴

---

¹⁵¹ LEHÁR, Jan, Alexandr STICH, Jaroslava JANÁČKOVÁ a Jiří HOLÝ. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2, s. 572.

¹⁵² Tamtéž, s. 585.

¹⁵³ Tamtéž, s. 586.

¹⁵⁴ SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023*. (archiv autorky).

5. 2. Surrealismus (=nadrealismus)

Začíná během třicátých let 20. století v momentě, kdy k němu Vítězslav Nezval i Karel Teige v průběhu těchto let přecházejí. Právě oni dva představují hlavní jádro surrealistické skupiny, která byla založena v roce 1934 jako součást mezinárodního avantgardního hnutí. Kromě nich do skupiny patřil též Konstantin Biebl, český režisér Jindřich Honzl, výtvarníci Jindřich Štýrský, Toyen a sochař Vincenc Makovský. Spolupracoval s ní také estetik a historik Závěš Kalandra. Skupina, která spolupracovala především s francouzskými surrealisty, přispěla k uskutečnění První výstavy surrealismu v Praze, a to v roce 1935. Dále její zásluhou vyšlo několik sborníků: Surrealismus v diskuzi v roce 1934 a Surrealismus v roce 1936. Došlo k předkladům děl André Bretona, Paula Éluarda a vydání básnických sbírek Vítězslava Nezvala.

Činnost surrealistické skupiny byla poté znovu objevena až po válce a v utajení pokračovala i po únoru 1948. Výrazné znaky surrealismu zůstaly v českém výtvarném umění i v literatuře – najdeme je mimo jiné také v díle Bohumila Hrabala, Milana Nápravníka, Petra Krále, Pavla Řezníčka, a to až do 60., 70. a 80. let.¹⁵⁵

Vítězslav Nezval byl jedinou básnickou osobností surrealistické skupiny. V Paříži se setkal s André Bretonem a jeho přáteli, což odstartovalo jeho novou etapu příklonu k surrealismu. Ve svých surrealistických básních vycházel ze světa dětských zážitků, z erotických představ a ze snových a halucinačních stavů. Z tohoto všeho vycházel ve svém díle už i dříve.¹⁵⁶ V roce 1938 se Vítězslav Nezval od surrealismu opět odvrátil, a to hned z několik důvodů. Negativně ho ovlivňovaly politické a kulturní spory a jeho rozdílný postoj ke stalinismu. Vítězslav Nezval s ním totiž souhlasil, naopak Karel Teige a další byli striktně proti němu. Surrealismus však ani tak nezanikl a jeho aktivita pokračovala i nadále, a to zejména díky práci Karla Teigeho. Později byl však surrealismus nacisty prohlášený za „zvrhlé umění“, k němuž se za okupace připojili další mladí autoři: Jindřich Heisler, členové skupiny Ra ve sborníku Roztrhané panenky, „spořilovští surrealisté“, mezi nimiž později vynikl básník Zbyněk Havlíček.

Konstantin Biebl napsal jen několik surrealistických básní, a to Zrcadlo noci v roce 1939. Naproti tomu texty Jindřicha Štýrského vznikaly spíše na okraji výtvarného díla.

---

¹⁵⁵ LEHÁR, Jan, Alexandr STICH, Jaroslava JANÁČKOVÁ a Jiří HOLÝ. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2, s. 631.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 629.

Surrealismus stejně jako předchozí avantgardní směry neměl představovat pouze básnické hnutí, ale i kulturní, a měl být vzporou proti měšťácké společnosti a jejím předpisům a pravidlům. Surrealisté vycházeli z psychoanalýzy Zigmunda Freuda, kterým se inspirovali. Obdivovali díla markýze de Sade. Co se týče českých surrealistů, ti postupem času došli k závěru, že jejich předchůdcem je Karel Hynek Mácha, kterému věnovali sborník *Ani labuť ani Lúna* (1936, reedice 1995).¹⁵⁷

5. 3. Postmodernismus

Postmodernismus neboli postmoderna vznikala nejprve v kultuře severoamerické a pak teprve až v kultuře západoevropské, a to zhruba od šedesátých let 20. století. Vyznačuje se tím, že přišla s reakcí na celou řadu avantgardních směrů, na které plynule navázala. Těmito literárními směry je funkcionalismus a surrealismus. Postmodernismus se surrealismem poměrně souvisí.

Za předního teoretika postmodernismu považujeme Jeana Françoise Lyotarda.¹⁵⁸ Postmodernisté se vyznačují především tím, že zdůrazňují existenci více podstat a uznávají množství různých pravd i různorodých pohledů na skutečnost. Inspirují se rovněž také myšlenkami rakousko-britského filozofa Ludvíka Wittgensteina. Postmodernisté píšou především o bizarních situacích, násilí a sexuálních úchylnkách – právě proto je Viki Shock s postmodernismem spjat, neboť i jeho tvorba pojednává právě o těchto tématech.¹⁵⁹

V postmodernistických mystifikacích se objevují reálné postavy, kde fungují jako důležitý prvek, jenž odkazuje k realitě. Jsou proti zvláště typické intertextové odkazy k literárním postavám jiných děl, stejně jako zahrnování „reálných“ lidí do fikce. Postmoderní literatura ve snaze rozhybat realitu, respektive hranici mezi fikcí a realitou, často sahá po velkých jménech, ať už primárně reálných či fikčních, jako jsou Napoleon Bonaparte, Werther či Franz Kafka apod.¹⁶⁰

Postmoderna rovněž určitým způsobem přispěla i k populární literatuře, a to zvýrazněnou intertextualitou, včetně principu „palimpsestového psaní“ a rozsáhlých sítí

---

¹⁵⁷ LEHÁR, Jan, Alexandr STICH, Jaroslava JANÁČKOVÁ a Jiří HOLÝ. *Česká literatura od počátků k dnešku*. [3. vyd.]. Praha: NLN, 2020, ISBN 978-80-7422-746-2, s. 625-626.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 908.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 909.

¹⁶⁰ FOŘT, Bohumil. *Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*. [2. svazek edice]. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. www.ucl.cas.cz, 2008, ISBN 978-80-85778-61-8, s. 74.

narážek, parafrází a napodobenin, a to ani zdaleka jen z hlediska jednotlivých postav či dílčích motivů, ale také tvůrčím „přepisem“ celých děl a stylů.¹⁶¹

---

¹⁶¹ KUDLÁČ, Antonín K. K. *Barvy černobílého světa: studie o vybraných žánrech současné české populární literatury*. [1. vyd.]. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2017. ISBN 978-80-7560-105-6, s. 94. Srov. Např. KUDLÁČ, Antonín, K. K. Podivuhodná dobrodružství ve věku páry. Devatenácté století jako popkulturní inspirace. In: TÝŽ. *Literatura přes palubu*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, ISBN 978-80-87378-25-0, s. 16-23.

6 Kritická recepcce jeho nejvýznamnějších děl

Co se týče kritického ohlasu jeho tvorby, je to poněkud rozporuplné, neboť široká společnost, a především pak celá řada nejrůznějších literárních kritiků, Alešem Misařem počínaje a literární kritičkou Lenkou Sedlákovou konče, má na tvorbu Vikiho Shocka různorodé názory. Ač sám Viki Shock recenze na svá díla sleduje, tvrdí, že v poslední době nebylo moc co sledovat. Dle jeho slov to bylo způsobeno tím, že mezi jeho poslední řadovou sbírkou poezie *Tiché odpoledne na zaprášené půdě* a další knihou, což byl jeho první (a možná i poslední) román *Zahradníkův rok na hřbitově*, uběhlo téměř 8 let.¹⁶²

Položíme-li si otázku, co podle něho na jeho tvorbě může čtenáře zaujmout, Viki Shock tvrdí: „To opravdu netuším, protože každá moje kniha je jiná. Ve *Sněhurce* to mohou být bizarní příběhy, převážně vymyšlené, v *Zahradníkovi* autobiografický popis práce na hřbitově, v poezii pak forma, styl, aluze na mrtvé básníky či směry, které již nejsou populární. Ale to opravdu jen hádám. Bohužel nejsem příliš dobrý v popularizaci vlastního díla.“¹⁶³

Aleš Misař, který je autorem recenze na Shockovu poetickou knihu „*Sněhurka, jakou svět neviděl!*“: tucet mystifikací žánrů nejen pokleslých, přirovnává jeho humor v této knize k drsnému humoru s prvky až bodlinatého, kde je krutost promítána velmi pestře. Uvažuje nad tím, že historky v knize by svým způsobem mohly být mládeži nepřístupné, neboť hlavními tématy jsou smrt, sex a násilí, ač právě ony jsou průvodním znakem všech parodií, což je hlavním tématem této knihy. Viki Shock si zde do úst lehce bere i národní povahy. Tato kniha rozhodně není četbou pro slabé povahy, ovšem za předpokladu, že se čtenáři před četbou této knihy seznámí s jeho nadsázkou a přijmou ji, čeká je v knize spousta smíchu. Svou recenzi uzavírá tím, že Viki Shock se už jednoznačně vypracoval mezi nejnápaditější představitele humoristické prózy u nás.¹⁶⁴ Aleš Misař napsal i recenzi na jeho pohřební román *Zahradníkův rok na hřbitově*. Za pozitivní přínos této knihy považuje to, že se čtenáři v knize dočtou i o tom, jaká je Viki Shock osobnost a že svou činností zasahuje do více uměleckých odvětví. Kniha se

---

¹⁶² SHOCK, Viki, odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 13. 2. 2024 (archiv autorky).

¹⁶³ Tamtéž

¹⁶⁴ MISARĚ, Aleš. *Bodlinatý humor Vikiho Shocka*. [cit. 2024-02-13].

[Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/34965-shock-viki-snehurka-jakou-svet-nevidel>

vyznačuje především vysokou mírou autobiografie. Jedno je zcela jisté: Látku pro napsání tohoto románu Viki Shock sbíral na hřbitově, neboť byl skutečně jeho zaměstnancem, což hojně promítá do své knihy, a právě jeho vlastní zkušenosti, prožitky a pocity s touto prací představují hlavní jádro knihy. Seznamuje nás v ní nejen s chodem hřbitovní správy, ale také v ní pronikneme do nitra duše Hektora Hnípala, který je vypravěčem a hlavní hrdinou této knihy. Projeví se v knize také jako tajuplná osobnost a také jako tak trochu šetřilek, neboť z úsporných důvodů svou šestitýdenní dovolenou stráví u svého otce na rodinné chalupě, se kterým si udržuje velmi vřelý vztah. I přesto, že ho během jeho dovolené jeho otec neustále úkoluje, je u něj na chalupě velmi spokojený a vlastně mu, dá se říct, ani nic nechybí.

Hektor je muž v klobouku, vestě a vycházkovém kabátu. Takovýto obraz postavy by v dnešní době působil velmi nepatřičně, ale na scénérii hřbitova obklopených kříží, hroby, náhrobky, urnami a hrobkami se ukázkově hodí.

Z líčení zde Viki postupně přechází do reportážního stylu. Postavy zde nic neřeší, paradoxní je, že neřeší ani holý život, který, ač si ho možná sami pošlapali, nejeví ani sebemenší náznaky snahy o jeho nápravu či povznesení. Jsou rádi, že žijí, dýchají a mají jistou práci. Po hlubším prozkoumání příběhu je ovšem patrné, že v některých postavách prostředí hřbitova vyvolává smutek a úzkost, naopak ti ostatní tu nachází zaručený klid a mír na rozjímání. Hlavní doménou této knihy je, že Viki v ní čtenářům otevřel způsob, jaký mají postavy v této knize. Jedná se o humor a nadhled. Postavy totiž moc dobře ví, že zdejší krchov je pouze jejich dočasným působištěm. Postavy v knize charakterizuje jako „mongoloidy“, k čemuž došel na základě jejich ústního projevu a kuřáckých návyků. V knize jsou nám nejvíce přiblíženy postavy Anežky a Bédi Katzenbergových, neboť jsou hned po Hektorovi dalšími ústředními postavami. Ostatní postavy se zde během příběhu různě prostrídají, některé takřka doslova jen mihnou, a jsou nám představeny jen v základních odstínech, neboť zde jejich působnost nemá dlouhé trvání, jsou následně velmi brzy po nástupu na hřbitov z různých důvodů vyhozeni. Jak rychle na hřbitov nastoupí, tak stejně tak rychle také zase zmizí.

Podle mého názoru je to velká škoda, že ostatní postavy knihy nám Viki Shock popsal jen velmi stručně. Tato útlá kniha je výrazná především pro svůj černý humor a výrazné prolínání jazykových vrstev. Jejím největším pozitivem je, že i když hřbitovní tematiku a smrt určitým způsobem zlehčuje a s notnou dávkou černého humoru zesměšňuje, paroduje a ironizuje, čtenář nepocítí ztrátu respektu ze smrti a posledních

věcí člověka.¹⁶⁵ Naopak Marek Toman ve své recenzi tvrdí, že se Viki Shock pokouší zůstat nad věcí, a ač má dojem, že původně chtěl Viki Shock tuto knihu napsat minimálně s určitými prvky poezie, nakonec z ní vzešla próza. Stylem kniha připomíná starosvětsky laděné vyprávění historek. Nejblíže má kniha k realismu, avšak ne k tomu socialistickému. Shockovy knihy jsou psané s nadhledem, sebeironií i humorem. Všechny tyto prvky spojují všechny jeho knihy.¹⁶⁶

Naopak Pavel Janoušek ve své recenzi přichází se svými novými poznatky, a to takovými, že Zahradníkův rok na hřbitově se hlásí k žánru tzv. humoristické prózy, jak už konstatoval Aleš Misař. Hlásí se k ní nejen svým podtitulem lehký funerální románek, ale také kvízovou hrou s komickými, nicméně pro zasvěcené snadno vyložitelnými jmény. Vypravěč knihy přejmenuje reálně existujícího Jana Nejedlého na Jana Nejeblého, Romana Poláka na Romana Němce a sebe samého na Hektora Hnípala.

Je nutno konstatovat, že humoristická próza se na první pohled jeví jako snadný žánr, ve skutečnosti se však řadí spíše k těm nejtěžším. Problémem u humoristické prózy totiž je, že ač tento románek začíná velmi slibně popisováním prostředí, velmi rychle ztrácí svou dynamiku. Už po jeho prvních zhruba třiceti stranách je patrné, že autor již o dané situaci napsal vše, co chtěl a dochází mu motivace, jak pokračovat dál. Na tomto příkladu lze nejlépe uvést situaci, kdy Vikiho Shocka opakovaně přepadala chuť s psaním jednou pro vždy skoncovat, neboť mu chyběla potřebná motivace, jak jsem o tom psala ve třetí kapitole „Spisovatel Viktor Pípal alias Viki Shock a specifika jeho tvorby.“ Jeho ztráta motivace spočívala v tom, že se mu bohužel dlouho nedařilo najít vydavatele pro své knihy a postupem času si velmi oblíbil nakladatelství Clinamen, jejichž nákladem mu vyšly jeho dvě prózy. Největším problémem Shockovy prózy je, že bohužel není upřímná ani sama k sobě.¹⁶⁷

Co se týče recenze od Lenky Sedlákové na jeho sbírku Dvakrát opakované řadlo, Viki Shock sám o sobě tvrdí, že provokuje jen svými názory, a nikoli svým chováním. Zdálo se, že surrealismus, absurdita, nihilismus, ironický pohled a smysl pro krutý humor

---

¹⁶⁵ MISAŘ, Aleš. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově*. [cit. 2024–02–13]. [Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/34495-shock-viki-zahradnikuv-rok-na-hrbitove>

¹⁶⁶ TOMAN, Marek. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově*. [cit. 2024–02–13]. [Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z: <https://www.magazinuni.cz/literatura/viki-shock-zahradnikuv-rok-na-hrbitove/>

¹⁶⁷ JANOUŠEK, Pavel. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově, Clinamen, Praha 2014*. [cit. 2024–02–13]. [Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>, s. 2.

zůstanou jeho nejvýraznějšími vyjadřovacími prostředky. Jenže Viki je znám tím, že byl vždy sužován touhou hnát se za vizí, kdy chtěl neustále zkoušet něco nového. Dle Lenky Sedlákové si jeho verše ponechaly smysl pro humor, melancholii a splín, lyrický tón i erotické ladění. Humor a erotické ladění je tedy jednoznačně to nejvýraznější, co v jeho tvorbě vnímají všichni literární kritici a rovněž i já sama. Myslím, že i naprostý čtenář amatér/laik musí tyto prvky zaznamenat jako nejvýraznější v Shockově díle, které všechna jeho díla určitým způsobem spojují. Dle Lenky Sedlákové Shockovy verše připomínají zátiší, která však, bohužel, někdy překračují hranici kýče. Podle všeho si Viki Shock ze všech kritických ohlasů na jeho tvorbu skutečně vzal něco k srdci a možná se ve své současné tvorbě již vydal jinou cestou.¹⁶⁸

---

¹⁶⁸ SEDLÁKOVÁ, Lenka. *Viki Shock: Tiché odpoledne na zaprášené půdě*. [cit. 2024-02-13]. [Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z: https://wayback.webarchiv.cz/wayback/20070206204838/http://www.czlit.cz/main.php?pageid=65&position=94&production_id=506

7 Závěr

Díky veškeré přečtené primární a sekundární literatuře, kterou v kompletní podobě uvádím v seznamu přečtené literatury, pozorného přečtení veškerých odborných internetových zdrojů, a v neposlední řadě přečtených recenzí od nejrůznějších literárních kritiků z webové stránky „Ústav pro českou literaturu“, jsem dosáhla toho, co jsem si v úvodu vytyčila. Podařilo se mi prozkoumat vše, co bylo potřeba, a na základě toho dojít k cílům, ke kterým měla má bakalářská práce od prvopočátku směřovat.

Na základě přečtených pramenů od Vikiho Shocka jsem došla k závěru, že všechna jeho díla určitým způsobem spojuje neotřelost. Rozhodně musím dát za pravdu ostatním literárním kritikům, že jeho díla jsou psána s nadhledem, sebeironií a humorem. Jeho dílo na mě totiž působí úplně stejně. Všechna díla se vyznačují tím, že pojednávají o tématech související se sexem, erotikou, rozmnožováním a vylučováním. Tato témata ukázkově sedí k osobnosti Vikiho. Viki Shock má velmi často sklony směřovat od čehokoli právě k sexu. Jeho verše a věty mají často dvojsmysly. Myslím si, že na podobné vlně se ponese i jeho nejnovější poetická kniha s názvem „Půlnoční rapsódie“ z roku 2023.

V kapitole „Viktor Pípal alias Viki Shock a specifika jeho tvorby“, jeho osobnost popisují a není proto nikterak překvapivé, že právě tato témata jsou jeho doménou, ke které má nejbližší, a nejlépe o nich dokáže psát. Často nám už jen sama osobnost člověka napoví, o čem konkrétní autor může psát, a v případě Vikiho to platí obzvlášť. Tyto faktory se viditelně projevují hlavně ve všech jeho prozaických dílech, ale nejvýraznější znaky nacházíme především v těch dvou poetických, které jsem od Vikiho přečetla. Jsou jimi Poddůstojníky a Dvacet deka něžností, se kterou Viki Shock v roce 1997 odstartoval svou literární dráhu.

Na tvorbě Vikiho Shocka nejvíce oceňuji to, že se o těchto tématech nebojí psát zcela otevřeně a bez jakýchkoliv zábran. Jeho cílem je čtenářům z jeho četby přinést to, že tato témata jsou běžnou součástí lidského života, ač jsou choulostivá, a mezi lidmi se o nich moc nemluví, neboť jsou stále, i v dnešní době, ve 21. století do určité míry považována za tabuizovaná. Myslím, že se tabuizace těchto témat v dnešní době až příliš zbytečně zveličuje, a jsem velmi ráda, že právě Viki Shock nám díky své tvorbě otevřel nový, a především hlavně nezaujatý pohled na ně. Ukázal nám, že se jedná skutečně pouze o témata, která jsou naprosto běžnou součástí lidského života, a že bychom je přesně

takhle měli všichni brát a nestydět se o nich otevřeně veřejně ve společnosti mluvit. Ničím jiným totiž opravdu nejsou. Není proto nutné z nich dělat něco, čím nejsou, a přehnaně zveličovat bublinu tabuismu. Doposud jsem se nesetkala s autorem, který by se takovýchto témat dokázal zhostit s takovou vervou, a s tak výrazným nasazením.

Viki Shock se často veřejně hlásí hned k několika literárním proudům, které promítá do své tvorby. Je to avantgarda, dadaismus, surrealismus a postmodernismus. Proto je své bakalářské práci blíže popisuji. Dadaismus se objevuje v jeho básnické sbírce Poddůstojníky, především je velmi patrný v první části knihy, v části „A letím s bohem do Ruska.“ Iracionalismus pak v básnické sbírce Negropolis aneb Irracionalno dobyto!

Co se týče kritického ohlasu jeho tvorby, je to poněkud rozporuplné, neboť široká společnost, a především pak celá řada nejrůznějších literárních kritiků a literárních kritiček, Alešem Misařem počínaje a Lenkou Sedlákovou konče, má na tvorbu Vikiho Shocka různorodé názory. Všichni literární kritici se ale společně shodují hned na několika faktorech, a to sice, že: Pro jeho díla je typický nadhled, humor a sebeironie, jak už jednou zaznělo výše. Témata, o kterých jeho knihy pojednávají a dobře se mu o nich píše, jsou erotika, sex, rozmnožování a vylučování. Totéž, o čem jsem psala já. Jedno je ale zcela jisté. Viki Shock se už jednoznačně vypracoval mezi současné nejnápaditější představitele humoristické prózy u nás.

8 Summary

This bachelor thesis summarizes the work by the Czech writer Viki Shock which entered the literature with his collection *Dvacet deka něžností* (Twenty decagrams of tenderness) in year 1997. He is a representative of contemporary Czech literature.

I chose this topic of this bachelor's thesis because I want to show the readers that the topics that Viki Shock deals in his books are a normal part of the life of each of us. These topics are unnecessarily taboo in the society. Viki Shock wants to show in his texts, that we can openly talk about them in society.

I read all the sources and all secondary professional literature for the needs of my bachelor thesis and I was based on that the whole time writing my bachelor's thesis. I also relied on professional internet sources.

He was born on 8th April 1975 in Prague. He graduated from the Technical and Mechanical Secondary School, which he successfully completed in 1995. From 2015 to 2020 he attended a five-year school. He studied a Hussite theology at the Charles University. However, he went after the graduation in a completely different direction and there he found himself. He changed several jobs during his life. He currently works as a freelancer.

He is not an overly well-known writer and that's the reason why this bachelor's thesis introduces him to the readers. His civil name is Viktor Pípal, but he writes under his pen name Viki Shock, by which he is better known in society. He has written even twelve books yet. He has written three books of prosa and nine books of poetry. In his free time he also deals with journalism, drawing, cartoons and collages. He has worked as an amateur actor and singer which made him play in several amateur movies. He sang in the band *Ironickej mozek* (The Ironic brain) too. He writes the lyrics for that band.

I analyze in my bachelor's thesis four of his books in detail. It is a narrative analysis. I focus in detail on the characters, environment and the narrator. I describe the language, structure and composition of these works. As for the characters, they are twisted and quirky. The author often renames well-known personalities in his works. In the book that I analyze at first the autobiographical features are greatly reflected for Viki Shock himself worked in the cemetery. This book is based on his experiences, which he obtained while working in the cemetery.

He writes about sex, erotics, reproduction and secretion in his literary work. Perversity is typical for his books. His style contains the vulgarities.

His favourite publishing house is Clinamen, which published three of his books – two prosaic books and one poetic. He published books for his friends and acquaintances in his own publishing house THC Review.

I have read also all the necessary reviews that have been written about him and his literary work so far. In terms of its critical reception it is somewhat contradictory, but one thing is certain. All literary critics agree on the same facts as I do. They perceive that all his works connect precisely these themes which I mentioned above. It is the most prominent representative of humorous prose in our country.

Seznam použité literatury:

Prameny

SHOCK, Viki. *Dvacet deka něžností*. Praha, 1997. 1994-95.

SHOCK, Viki. *Dvakrát opakované ňadro*. Praha, Concordia, 2003. ISBN 80-85997-14-2.

SHOCK, Viki. *Negropolis aneb Irracionálno dobyto!* [1. vyd.]. Praha, Protis, 2003. ISBN 80-85940-45-0.

SHOCK, Viki. *Odpovědi na otázky Adély Barcalové ze dne 28. 7. 2023*. (archiv autorky).

SHOCK, Viki. *Poddůstojníky*. Praha, Cherm, 2003. ISBN 80-86370-12-7.

SHOCK, Viki. *Sněhurka, jakou svět neviděl! tucet mystifikací a parodií žánrů nejen pokleslých*. Praha, Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-9-1.

SHOCK, Viki. *Tiché odpoledne na zaprášené půdě*. Praha, Clinamen, 2006. ISBN 80-903493-3-1.

SHOCK, Viki. *V předsíni dýchal idiot: Vybrané šoky 1994-2019*. Brno, Větrné mlýny, 2020. ISBN 978-80-7443-376-4.

SHOCK, Viki. *Zahradníkův rok na hřbitově*. Praha, Clinamen, 2014. ISBN 978-80-903493-8-4.

Sekundární literatura:

FIALOVÁ, Alena, kolektiv autorů. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Academia, 2014. ISBN: 978-80-200-2410-7.

FOŘT, Bohumil. *Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*.

Praha, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. www.ucl.cas.cz, 2008. ISBN 978-80-85778-61-8.

HODROVÁ, Daniela a kol. ... *Na okraji chaosu.../Poetika literárního díla 20. století*. Praha, Torst, 2001. ISBN 80-7215-140-1.

HRUŠKA, Petr (Poezie), MACHALA, Lubomír (Próza), VODIČKA, Libor (Drama), ZIZLER, Jiří. *V souřadnicích volnosti: Česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0.

KUBÍČEK, Tomáš. *Vypravěč: Kategorie narativní analýzy*. Brno, Host – vydavatelství, s. r. o., 2007. ISBN: 978-80-7294-215-2.

KUBÍČEK, Tomáš. HRABAL, Jiří. BÍLEK, Petr A. *Naratologie: Strukturální analýza vyprávění*. Praha, Dauphin, 2013. ISBN: 978-80-7272-592-2.

KUDLÁČ, Antonín K. K. *Barvy černobílého světa: studie o vybraných žánrech současné české populární literatury*. Pardubice, Univerzita Pardubice, 2017. ISBN 978-80-7560-105-6.

LEHÁR, Jan. STICH, Alexandr. JANÁČKOVÁ, Jaroslava a HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku*. Praha, NLN, 2020. ISBN 978-80-7422-746-2.

MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště: bilance polistopadové prózy*. Praha: Brána: Knižní klub, 2001. ISBN: 80-242-0735-4 (Knižní klub), ISBN: 80-7243-139-0 (Brána).

Odborné internetové zdroje:

Tvar obtýdeník živé literatury. [online]. [cit. 2024-02-10].

URL: <<https://itvar.cz/archiv>>.

Ústav pro českou literaturu. [online]. [cit. 2024-02-10].

URL: <<https://ucl.cas.cz/>>.

Další internetové zdroje:

CzechLit. SHOCK, Viki. *Dvakrát opakované nádro*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.czechlit.cz/cz/kniha/dvakrat-opakovane-nadro-cz/>>.

CzechLit. SHOCK, Viki, CHROCHTAN, B. T. *Kronika Mazlofonie: kniha plná překvapení*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.czechlit.cz/cz/kniha/kronika-mazlofonie-kniha-plna-prekvapeni-cz/>>.

Česká próza po roce 2000. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.czechlit.cz/cz/feature/ceska-proza-po-roce-2000/>>.

Databazeknih.cz. MATOUŠEK, Michal. *Ode dna*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.databazeknih.cz/knihy/ode-dna-66163>>.

Databazeknih.cz. *Sněhurka, jakou svět neviděl!* [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.databazeknih.cz/knihy/snehurka-jakou-svet-nevidel-246258>>

Databazeknih.cz. *Tiché odpoledne na zaprášené půdě*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.databazeknih.cz/knihy/tiche-odpoledne-na-zaprasene-pude-314994>>

Databazeknih.cz. *V předsíni dýchal idiot: Vybrané šoky 1994-2019*. [online].

[cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.databazeknih.cz/knihy/v-predsini-dychal-idiot-vybrane-soky-1994-2019-448530>>.

Deník Referendum. DOLEŽALOVÁ, Barbora. *Viki Shock: Práce na hřbitově je poněkud monotónní*. [online]. [cit. 2024-02-10].

URL: <<https://denikreferendum.cz/clanek/18373-viki-shock-prace-na-hrbitove-je-ponekud-monotonni>>.

Knihovna památníku národního písemnictví. *Dvacet deka něžností*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <https://arl.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/arl-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-010488-Dvacet-deka-neznosti/>.

Knihovna památníku národního písemnictví. *Karel Bodlák – květy bodláčí*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <https://arl.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/arl-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-020026-Karel-Bodlak-Kvety-bodlaci/?disprec=3&iset=1>.

Knihovna památníku národního písemnictví. *Negropolis, aneb, Irracionálno dobyto*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <https://arl.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/arl-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-031784-Negropolis-aneb-Irracionalno-dobyto/?disprec=4&iset=1>.

Knihovna památníku národního písemnictví. *Poddůstojníky*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <https://arl.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/arl-pnp/cs/detail-pnp_us_cat-032306-Poddustojniky/?disprec=5&iset=1>.

Knihy Dobrovský. *Půlnoční rapsódie*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/pulnocni-rapsodie-602528003>>.

Proza po roce 1989. Polistopadové proměny. [online]. [cit. 2024-02-11].

URL: <<https://www.czechlit.cz/cz/zdroje/ceska-literatura-ve-strucnem-prehledu/proza-po-roce-1989/>>.

Trh knih. Viki Shock *1975. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.trhknih.cz/autor/31pkoucr>>.

Tvar obtýdeník živé literatury. PÍPAL, Viktor. *Sepulkrální umění, pamětihodnosti a záhady hřbitova Bubeneč (I)*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://itvar.cz/sepulkralni-umeni-pametihodnosti-a-zahady-hrbitova-bubeneci>>.

Tvar literární obtýdeník. 969 slov o próze. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově, Clinamen, Praha 2014*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>>., s. 2.

SHOCK, Viki. *Básník, prozaik, kolážista, kreslíř, hudebník*. [online]. [cit. 2024-02-07].

URL: <<https://www.czechlit.cz/cz/autor/viki-shock-cz/>>.

Recenze:

JANOŠEK, Pavel. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově, Clinamen, Praha 2014*.

[cit. 2024-02-15]. [Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z:

<http://old.itvar.cz/prilohy/841/Tvar08-2014.pdf>

MISAŘ, Aleš. *Bodlinatý humor Vikiho Shocka*. [cit. 2024-02-15].

[Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z:

<https://www.iliteratura.cz/clanek/34965-shock-viki-snehurka-jakou-svet-nevidel>.

MISAŘ, Aleš. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově*. [cit. 2024-02-15].

[Česká literární bibliografie online databáze].

Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/34495-shock-viki-zahradnikuv-rok-na-hrbitove>.

SEDLÁKOVÁ, Lenka. *Viki Shock: Tiché odpoledne na zaprášené půdě*.

[cit. 2024-02-13].

[Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z:

https://wayback.webarchiv.cz/wayback/20070206204838/http://www.czlit.cz/main.php?pageid=65&position=94&production_id=506

TOMAN, Marek. *Viki Shock: Zahradníkův rok na hřbitově*. [cit. 2024-02-13].

[Česká literární bibliografie online databáze]. Dostupné z:

<https://www.magazinuni.cz/literatura/viki-shock-zahradnikuv-rok-na-hrbitove/>